

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ
Μ. Σ. ΒΑΛΛΗΣ & Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ

ΧΑΡΑΥΓΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ:

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
"ΧΑΡΑΥΓΗΝ",
ΜΥΤΙΛΗΝΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΠΑΡΑ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ "ΣΑΛΠΙΓΓΟΣ",
ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
(ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ)

ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ

(^οΑνέκδοτο).

Ανέβαιναν οἱ ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆ γῆς, καὶ καταθέτανε τὰ ἔργα τους μπροστὰ στὸν Πλάστη, τὸ τί σημάδι τῆς ἀφήκε στὸν Κόσμο ἢ καθεμίᾳ, στὰ γλιστερὰ μονοπάτια του πόσα πατήματα, στὰ φουρτουνιασμένα πελάγη του πόσους φάρους. Ἐρχεται καὶ ψυχὴ καταπονεμένη καὶ θλιβερὴ, καὶ τρέμοντας ποῦ ἔργο τῆς νὰ τοῦ δείξῃ δὲν εἶχε, σιμώνει δειλὰ πρὸς τὸν Πανάγαθο Πλάστη.

— Φαντάζεσαι πῶς ἴδικό σου σημάδι στὸν κόσμο δὲν ἔμεινε, — τοῦ λέει ὁ Πανάγαθος. Κι ὅμως ἂ γυρίσης καὶ ρίξης ματιὰ κατὰ κείνα τὰ μαῦρα βάθια, θὰ προστάξω Ἄγγελο νὰ χύσῃ φῶς οὐράνιο μέσα στὰ σκότη τους, καὶ νὰ σοῦ φανερώσῃ τίς δυὸ εἰκόνες ποῦ ἄφησες ὀλοζώντανες μέσα σὲ πολλῶν ἀνθρώπων μνήμες.

Κ' ἔρριξε ματιὰ ἡ ψυχὴ κατὰ τὰ βάθια ἐκείνα, κι ἀνάμεσα ἀπὸ σύννεφα θεοσκότεινα πρόβαλε εἰκόνα τριγυρισμένη ἀπὸ κατάλαμπρο φῶς. Παράσταينه ἡ εἰκόνα ἀγῶρι ποῦ ἔδειχνε ὅλα τῆς ζωῆς τὰ κινήματα στὸ χαριτωμένο κορμί του, ὅλη τῆς χαρᾶς τῆ λάμψη στὸ πρόσωπό του, τῆς ἀθωότητος τῆ γαλήνη στὴν ὄψη του. Τριγύρω του σὰ χορὸς ἀγγελοῦδια φτερούγιαζαν πλήθος ἐλπίδες κι ὄνειρα, καὶ τρέχοντας τ' ἀγῶρι ἀπ' ὄνειρο σ' ἐλπίδα κι ἀπὸ ἐλπίδα σ' ὄνειρο, ἔφεγγε ἡ ὄψη του μὲ

συγκίνηση κρύφια, σὰν αὐγῆς ἀναλαμπὴ ἀπ' ἀφανέρωτον ἥλιο.

Σιγανὰ κι ἀθόρυβα ἀφανίζεται ἡ εἰκόνα στὰ σκότη, κι ἀρχίζει νὰ φαίνεται παράδιπλα ἄλλη εἰκόνα, φωτερὴ κι αὐτὴ ὀλοτρόγυρα, μὲ μορφὴ ὅμως στὴ μέση ἀνθρώπου μεσόκοπου, ἀποσταμένου καὶ σκυφτοῦ ἀπὸ τὸ βᾶρος μεγάλου σταυροῦ ποῦ σήκωνε μονάχος στὸν ὦμο του. Κι ἀντὶς ἀγγελοῦδια ὀνείρων κ' ἐλπίδων, πετούσανε καὶ χορεύανε γύρω του μύρια μαῦρα δαιμόνια, ποῦ ἄλλα μὲ περιγέλοια τὸν πλήγωναν, ἄλλα τοῦ σφεντόνιζαν πέτρες, κι ἄλλα κρυφοθέτανε στὸ δύσκολο δρόμο του ἀθώρητα μπόδια. Κ' ἐκεῖνος, πίκρα ἡγεμᾶτος κ' ὑπομονή, ἀνέβαινε τὸν ἀνήφορό του δίχως κάκια, δίχως ὀργή, μὰ δίχως καὶ χαρᾶς ἄλλο σημάδι παρὰ τῆ θύμμησι τῶν ὀνείρων καὶ τῶν ἐλπίδων, ποῦ ἔλαμπε ἀκόμα στὴν ὄψη του σὰν ἥλιου βασιλεμένου στερνῆς ἀχτίδα.

— Αὐτὲς οἱ δυὸ εἰκόνες εἶναι τὸ ἔργο ποῦ ἀφήκες κ' ἐσύ, κι ἄλλες πολλὲς ψυχὲς στὸν κόσμο, εἶπεν ὁ Πλάστης. Εἶναι ἔργο ποῦ τ' ὀνομάσας δὲν τὸ δοξάζει, ἔργο ποῦ καὶ σὰν τὸ κάμνετε δὲ φαντάζεστε τὸ σκοπό του. Κι ὅμως γίνεται πάντα μὲ πόθους καὶ μ' ἀναστεναγμοὺς, καὶ βλέποντάς το οἱ ἄλλοι οἱ διαβάτες ἐκεῖ κάτω μαζεύουνε θάρρος καὶ δύναμη νὰ περάσουν ἀφοβα κι αὐτοὶ τὸν ἴδιο τὸ δρόμο.

^οΑργύρης Ἐφταλιώτης.

ΕΡΩΤΕΣ

Δὲ στῶπα γῶ, δὲ στῶπα γῶ κ' οἱ πιὸ ἀκριβοὶ μας ἔρωτες
Πῶς εἶναι σὰν τὰ κοσμικὰ κι' ὡς ἔλα τὰ ἐδῶ πέρα ;
Γεννιοῦνται κάτου ἀπὸ τὸ φῶς, χωρὶς νὰ ξέρουμε τὸ πῶς,
Μὲ τὴν πνοὴν ἐγδὸς εὐτυχισμένου ἀγέρα.

Κ' ὕστερα, νὰ τὸ δεύτερο τὸ μέγα φυσομάνημα
Ποῦ συνεπέρνει πίσωθε τὰ πάντα, ἀγαπημένη,
Καὶ μᾶς ἀφήνει στὴν ἔρμιᾳ τὴν πιὸ παραπονιαρική
Κ' ἐχτὸς ἀπὸ μιὰ θύμμησι ἄλλο τίποτε δὲ μένει.

^οΑθηναί.

Λέαντρος Κ. Παλαμάς.

ΛΙΓΗ ΕΥΤΥΧΙΑ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Τίποτα ακόμα! Ἡ αὐλή ἔρημη! Για μιὰ στιγμή ἢ γάτα, ἢ Φούλα, πέρασε, ἀφοῦ στάθηκε γιὰ νὰ μυρίσῃ, ἢ νὰ δῆ κάτι.

— Μὰ τί ἔγεινε; ρώτησε τὸν ἑαυτό του. Κύταξε τὶς πλάκες, τὶς γραμμές, ποῦ τὶς χώριζαν. Τὸ βλέμμα του τὸ τραβοῦσε πάντα μιὰ πρασινοπὴ πλάκα. Καὶ αἰσθανόταν στὸ νοῦ του τὴν ὥρα, ποῦ περνοῦσε σὰ νὰ χόρευε τρελλὸ χορὸ....

Τίποτα, τίποτα ακόμα! Καὶ δὲν θὰ περνοῦσε πολὺ καὶ ὁ κύριος Μολίδης θὰ φαινόταν!

— Ἄχ!

Ἐο Σαμιδᾶς τραβίχθηκε ἀπ' τὸ μικρὸ σιδερόφραχτο παράθυρο, ποῦ ἔπεφτε στὴν αὐλή τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ, καὶ κύταξε μέσα στὸ κατάστημα.

Ἐο μικρὸς ὑπηρέτης στεκότανε στηριγμένος σί'να σακκὶ σκεπτικός, ὁ ἄλλος, ὁ μεγαλείτερος, βρισκόταν κοντὰ στὴν πόρτα κυτᾶζοντας ἕνα ἀϊιάξι, ποῦ ἦταν ἔτοιμο νὰ ξεφορτώσῃ σίδερα.

Τέτοια εὐκαιρία νὰ χάσουν! Πάει ἢ τόση εὐχαρίστησι, ποῦ εἶχε ὅταν ὁ Μολίδης πῆρε μαζί του τὸν Ἄντωνη ἔξω γιὰ δουλιὰ.

Πάλι ὁ Σαμιδᾶς πλησίασε τὸ παράθυρο καὶ κίταξε τὰ κλειστὰ παράθυρα.

— Μὰ τί τρέχει;

— Πῶς σκοτείνιασε! εἶπε μιὰ φωνή.

Στράφηκε. Εἶχε μιλήσει τὸ παιδί, ποῦ ἦτανε στηριγμένο στὸ σακκί. Εἶχε σκοτείνιασει ἀπὸ σίννεφα. Στὸ παράθυρο, ποῦ πῆγε καὶ κύταξε, κινώρθωσε νὰ δῆ ἕνα κομματί οὐρανοῦ κατὰμυρο.

— Μπόρα θᾶνε!. Ὅλα μὲ χτυποῦνε ἐμένα!.

Ἄκουσε τὸν κρότο τοῦ σιδήρου, ποῦ ξεφόρτωναν καὶ μαζί εἶδε στὰ γυαλιὰ τοῦ μεγάλου παραθύρου τοῦ δρόμου, ψυχάλες σὰ μικρά, μικρὰ φιδάκια πλατυκέφαλα νὰ κατεβαίνουν γρήγορα.

— Πάει!.....

Ἄστραπὴ ἔλαμψε σὰ νὰ ζήτησε κάπου νὰ πιασθῆ καὶ βροντὴ ἀκολούθησε. Ἡ βροχὴ ἄρχισε νὰ πέφτῃ μὲ δύναμη.

Ἀπ' τὰ κεραμίδια τῶν σπητιῶν σὰν ἀπὸ στόματα ἀνοιχτὰ μεθυσμένων τὸ νερὸ ἔτρεχε. Μιὰ σωλήνα μέσα στὴν αὐλὴ ἄρχισε νὰ τρέχῃ καὶ αἰτή..

Ἡ γάτα, ἢ Φούλα, φάνηκε πάλι νὰ περνᾷ τρέχοντας σὰν ἀστραπή.

Ἄκουσε τὴν ἐπάνω πόρτα τοῦ σπητιοῦ καὶ ἔπειτα μιὰ φωνή, τὴ φωνὴ τῆς Κατερίνας τῆς δούλας.

— Ἐλα νὰ βάλῃς τὴ σκάφη, γρήγορα!

Καὶ σὲ λίγο εἶδε τὸν Μανωλάκη, τὸν μικρὸ

ὑπηρέτη τοῦ σπητιοῦ, νὰ τρέχῃ κουκουλωμένος μὲ μιὰ μικρὴ σκάφη. Τὴν ἔβαλε κάτω ἀπ' τὴ σωλήνα, ποῦ ἄρχισε νὰ βγάξῃ νερὸ μὲ ὀρμή, μὲ ἕνα φόβο μὴ βραχῆ, ποῦ τὸν ἔκανε νὰ κἀνῃ κινήσεις κωμικές. Ἐνα γέλιο ἀπὸ πάνω.

— Για πῶς φοβᾶται τὸ νερό!.

Ἐο Μανωλάκης μὲ τὰ γυμνά του πόδια, ποῦ ἄρχιζαν νὰ ἀσπρίζουν, πέρασε σκυμμένος τρέχοντας.

Πάνω σαυτὴ τὴν ὥρα μιὰ ἀστραπὴ ἄνοιξε, ἔπειτα ἕνας βρόντος. Φωνὲς γυναικεῖες ἀπὸ πάνω καὶ δυνατὸς κρότος πόρτας, ποῦ ἔκλεινε.

Ἡ αὐλὴ μόνῃ νὰ λούζεται ἀπ' τὰ νερά. Ἐο Σαμιδᾶς κύταξε τὴ βροχὴ. Δὲν εἶχε σκεφθῆ ἀκόμα γιὰ κείνο, τὸ ἄφινε γιὰ ἄλλοτε.

Μιὰ ὀμπρέλα μπῆκε στὴν εἴσοδο, ἔκλεισε καὶ φάνηκε ὁ κύριος Μολίδης. Ἦτανε ψυχρὸς πολὺ ἄνθρωπος, κοντός, μὲ ζαρωμένο πολὺ πρόσωπο καὶ στορημένα μουστάκια.

— Τίποτε νέο; ρώτησε τὸν Σαμιδᾶ μπαίνοντας στὸ γραφεῖο του. Ἐο Σαμιδᾶς κάτι θέλησε νὰ πῆ, νὰ δείξῃ τὴ φροντίδα του. Θέλησε νὰ πῆ, ὅτι πρωτύτερα ἂν δὲν ἔλεγε νὰ βάλουν μέσα δυὸ σακκιὰ ἀλεύρι θὰ εἶχανε βραχῆ τώρα μὲ τὴ βροχὴ. Ἄλλὰ κρατήθηκε.

— Δὲν εἶχανε δουλιὰ!... Ἐτοίμασαν κάτι σακκιὰ τοῦ Βίκου...

— Καλά!

Ἐο Μολίδης κούνησε τὸ κεφάλι.

Ἐο Σαμιδᾶς συλλογιζόταν αὐτό, ποῦ πῆγε νὰ κἀνῃ. Πάλι πῆγε νὰ κατηγορήσῃ τοὺς ἄλλους γιὰ νὰ δείξῃ, ὅπως ἄλλοτε, ἀφοσίωση, ποῦ δὲν αἰσθανόταν, στὸν κύριό του!...

Ἐο Μολίδης ἔβγαλε κάτι χαρτιά, τὰ κύταξε γιὰ λίγο, ἔπειτα βάζοντας αὐτὰ πάλι στὴν τσέπη του πῆρε τὴν ὀμπρέλα του καὶ, χωρὶς νὰ πῆ λέξι, βγῆκε ἔξω.

Ἐο Σαμιδᾶς ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὴν αὐλή.

Εἶδε τὸν Μανωλάκη, μέσα σὲ μιὰ βροχὴ ἀραιά, ἔτοιμη νὰ σταματήσῃ, νὰ ἀδειάζῃ τὴ σκάφη ριχνοντας τὸ νερὸ σὲνα μεγάλο κουβᾶ.

Ἐκανε νὰ τραδηχθῆ ὅταν ἄκουσε τὴν ἐξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ νὰ ἀνοίγῃ καὶ μαζί ὀμιλίες δυνατὲς καὶ γέλια. Καὶ σὲ λίγο εἶδε τὴν Ἐλένη νὰ περνᾷ, ἕναν νέο ψηλό, ὠραῖο, ὠραῖο, μὲ ξανθὸ μεγάλο μουστάκι, ποῦ ἔβγαλε ἔξω ἀπ' τὸ πρόσωπό του, καὶ τὴ μητέρα της.

Περάσανε χωρὶς νὰ ρίξουνε ματιὰ στὸ μικρὸ παράθυρο, ποῦ στεκόταν ἢ κίτρινη μορφή τοῦ Σαμιδᾶ, σκεπασμένοι μὲ τὶς ὀμπρέλες των καὶ προχώρησαν νὰ ἀνεβοῦνε πάνω στὸ σπιτί.

— Ποιός εἶνε αὐτός; ρωτοῦσε ὁ Σαμιδάς καὶ αἰσθανότανε κάτι μέσα του θερμὸ πρὶν, νὰ ἔχη παγώση.

Ὁ Μανωλάκης ἔφυγε φοιτωμένος τὸν κουβᾶ καὶ τότε, ἅμα τὸν ἔχασε, σκέφθηκε νὰ τὸν ρωτήσῃ. Ἄλλ' αὐτὸς εἶχε ἀδειάσει τὴ σκάφη ἀπ' τὸ νερὸ καὶ τὴν εἶχε ἀφίσει ἄδεια κάτω ἀπ' τὴ σωλήνα, ποῦ ἔτρεχε σταγῶνα, σταγῶνα σὰ νὰ ἔκλαιε...

*
* *

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Σαμιδάς ἦλθε στὸ κατάστημα κίτρινος ἀπ' τὴν ἀϋπνία καὶ μὲ μάτια πρισμένα.

Ἡ ἐνθύμηση τῆς ἀσχημιᾶς του, τῶν στραβῶν του ποδιῶν πάλι τὸν ἐδασάνισε τὴ νύχτα, ποῦ ἄλλοτε ἂν τὰ θυμῶταν, τὰ θυμῶταν μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ εὐχαριστηθῇ τὸν πόνο.

Κατὰ τὰ ξημερώματα εἶχε πάει κάτω ἀπ' τὰ παράθυρα τῆς κόρης καὶ μὲ πονεμένους τοῦ μανδολίνου ἤχους εἶπε στὴν κόρη τὴν ἀπελπισία του. Πολὺ συχνὰ στὶς ἡσυχες νυχτερινῆς ὥρας ἓνα μανδολίνο σκόρπιζε στὰ σκοτεινὰ γλυκεῖα μελωδία καὶ μιὰ φωνὴ λεπτή, ἀδύνατη, γλυκεῖα ὑψώνετο ἀπαλά, ἀπαλά ψάλλοντας τὰ κάλλη μιᾶς κόρης. Τὰ νυχτερινὰ ἔντομα παύανε γιὰ λίγο τὸ τραγουδάκι τους, ποῦ λέγανε στὰ ἄστρα, γιὰ νὰ ἀκούσουν τὸ τραγούδι τοῦ Σαμιδά, ποῦ ἔλεγε στὴν κόρη, ποῦ πίσω ἀπ' τὶς γυρτές γρύλλιες τᾶκουε σκεπτικῆ.

Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως, ὁ Σαμιδάς, δὲν ἄκουσε τὸ ἀνοιγόκλειμα τῆς γρύλλιας, οὔτε τίποτα ἄλλο νὰ φανερώνη ὅτι αὐτὴ ἀκούει τὸ τραγούδι του. Τὸ σπῆτι ὅλο ἔμενε σιωπηλά, σιωπηλὸ καὶ ὁ Σαμιδάς τραγούδησε στὴ σιωπὴ τὸν πόνο του.

Στὸ γραφεῖο βρῆκε καὶ τὸν Ἀντώνη, ἓναν γέρο ὑπάλληλο, ποῦ ἐρχόταν κάποτε καὶ βοηθοῦσε. Αὐτός, ὁ γέρο ὑπάλληλος, ἦτανε σιωπηλὸς πολὺ, σχεδὸν δὲν μιλοῦσε, καὶ ὅταν ἐρχόταν ἔπεφτε τέτοια ἡσυχία ἐκεῖ, ποῦ ὁ κρότος μόνο τῆς πένας ἀκουγόταν σὰ νὰ ἔγραφε πάνω της.

Αὐτὴ τὴν ἡμέρα, ὁ Σαμιδάς στενοχωρημένος δὲν αἰσθανόταν τὴν ἡσυχία νὰ τὸν βαρένη ὅπως ἄλλοτε. Ἐγραφε καὶ αὐτὸς προσπαθώντας νὰ προσηλωθῇ στὸ γράψιμο.

Τὰ παιδιὰ χωρὶς νὰ βγάζουν μιλιὰ στεκόνταν. Τὸ ἓνα εἶχε νυστάξῃ. Τὸ ἄλλο γελοῦσε σιωπηλὰ βλέποντας τὸν σύντροφό του νὰ κλείνη τὰ μάτια καὶ νὰ κινῆται νὰ πέσῃ.

Κάποιος ἦλθε καὶ ἔφερε τὸν θόρυβο γιὰ λίγο. Ἄλλὰ πάλι ἡ ἡσυχία. Καὶ τὸ γύρισμα τοῦ χαρτιοῦ, μιὰ μυῖγα νὰ χτυπᾶ στὰ γυαλιὰ τοῦ μικροῦ παραθύρου, θέλοντας νὰ βγῇ ἔξω στὸν ἥλιο καὶ βουίζοντας ἀπ' τὸ θυμὸ της, ἦτανε σὰν κέντημα, σὰ στόλισμα πάνω στὴ σιωπὴ.

Ὁ κύριος Μολίδης δὲν εἶχε φανῆ παρὰ στὴν ἀρχὴ γιὰ λίγο.

Ἦλθε τὸ μεσημέρι. Ὁ γέρο ὑπάλληλος ἔκλεισε τὸ βιβλίον, ποῦ ἔγραφε, ἔβαλε ἓνα βάρος πάνω σὲ κάτι χαρτιὰ καὶ μένα μικρὸ ψιθύρισμα ἔφυγε, γλύστρησε ἔξω.

Ὁ Σαμιδάς ἔμεινε μόνος. Ἐδιώξε τὰ παιδιὰ γιὰ νὰ πάνε νὰ φάνε. Ἦθελε νὰ βρῇ εὐκαιρία

νὰ μιλήσῃ τοῦ Μανωλάκη, ἢ τῆς Κατερίνας, ἢ ὁποῖα μάλιστα ἤξευρε τὴ σχέση των καὶ τὸν εἶχε εἰρωνευθῆ, γι' αὐτὴ, ὄχι μιὰ φορὰ. Ἄλλὰ ποῦ νὰ τὴν βρῇ;

Ἡ αὐλὴ ἦτανε γεμάτη ἥλιο, ἔρημη ἀπὸ ζωὴ. Ἡ σκάφη σηκωμένη, τώρα, καὶ στηριγμένη στὸν τοῖχο κοντὰ στὴ σωλήνα σὰ νὰ κλαιγε τὴ στέρηση τοῦ νεροῦ.

Τὸ παράθυρο, ποῦ ἔβγαине αὐτὴ ἦτανε ἀνοιχτό, ἀλλὰ μὲ τὴ μικρὴ κουρτίνα κατεδασμένη. Ποιὲ δὲν ἦτανε ἔτσι, ἀλλὰ πάντα ἀνασυρμένη.

Ἦθελε πολὺ νὰ τὸ καταλάβῃ; Τί ἐσήμαιναν αὐτά;

Ὁ Σαμιδάς ἔβλεπε τὴν ἀλήθεια, ἀλλ' ἤθελε νὰ τὴν ἀγγίξῃ γιὰ νὰ πεισθῇ. Ξαφνικὰ εἶδε τὴ κουρτίνα νὰ κινῆται καὶ νὰ ἀναισθέρνεται σιγά. Ἦτανε κείνη! Ἡ καρδιά του χτύπησε δυνατὰ καὶ αἰσθάνθηκε, μαζὺ μὲ τὴ χαρὰ, τὰ περασμένα τοῦ ἔρωτος νὰ θέλανε νὰ ἐνωθοῦνε μὲ τὴ νέα χωρὶς τίποτα, τίποτα νὰ τὰ χωρίζῃ. Ἄλλ' ἡ κουρτίνα δὲν ἀνασύρθηκε καλά, σταμάτησε καὶ ἔπεσε πάλι ὅπως ἦτανε πρῶτα!

Τραβίχθηκε ἀπελπισμένος, ἀλλὰ καὶ πάλι πλησίασε στὸ παράθυρο. Εἶχε ἀκούσει τὴ σκάλη. Κάποιος κατέβαινε.

Φάνηκε μιὰ ὑπηρετρία μελαχοινή, μὲ χτενισμένα καὶ τεντωμένα καλά μαλλιά καὶ ἄσπρη ποδιά. Ἐρριξε μιὰ γελαστὴ ματιὰ στὸ σιδερόφραχτο παράθυρο καὶ εἶδε τὸν Σαμιδά.

Αὐτὸς τὴν φώναξε σιγά.

Κατερίνα!

Πλησίασε αὐτὴ γρήγορα μὲ γελαστὰ μάτια.

— Τί θέλεις; τοῦ εἶπε, γιατί ἔχω δουλιὰ!

Μιὰ στιγμὴ!.. Γιὰ πὲς μου!.. Ποιὸς ἦτανε αὐτός;

— Ὁ κύριος Περικλῆς;.. Ἀρραβωνιαστικὸς τῆς κυρίας Ἐλένης!

Ἄν καὶ τὸ περίμενε, τὸ εἶχε φαντασθῇ αὐτό, ὁ Σαμιδάς, αἰσθάνθηκε σὰν κάτι νὰ πέφτῃ καὶ νὰ φέρνῃ σκοτάδι στὸ νοῦ του.

Ἡ ὑπηρετρία, ποῦ τὸν κύταζε, γέλασε.

— Τὴν ἔπαθες στραβοκάνη μου!.. Ἄλλὰ τί; Δὲ σέφταναν οἱ κουδεντίτσες, τὸ κύταγμα, τὸ γέλιο;.. Τί ἄλλο ἤθελες;.. Καὶ γαμπρός;.. Ἔ τὸν φουκαρᾶ!..

Καὶ ἔφυγε τρεχάτη λέγοντας:

— Περαιστικά!

Οἱ μικροὶ ὑπάλληλοι ἐρχόνταν. Σὲ λίγο φάνηκε καὶ ὁ Ἀντώνης. Ὁ Σαμιδάς δὲν εἶχε ὄρεξη νὰ πάῃ νὰ φάῃ καὶ κάθησε στὴ θέση του. Εἶχε κάποιο θυμὸ ἐναντίον τῆς κόρης καὶ στὸ νοῦ του ἀρχίσανε νὰ μαζεύονται σκοτεινὰ σχέδια ἐκδικήσεως.

— Γιατί θυμώνω; ρώτησε ἔξαφνα τὸν ἑαυτὸ του. Γιατί; Μὴ δὲν εἶχε τάχα δίκαιο;..

Ἐπρεπε νὰ τὴν εὐχαριστῇ μάλιστα, νὰ τὴν εὐχαριστῇ, ποῦ εἶχε καταδεχθῆ νὰ τὸν κυτάξῃ, αὐτὴ μιὰ ὥραία, καὶ νὰ τὸν κάνῃ νὰ αἰσθανθῇ γιὰ λίγο καιρὸ τὴν εὐτυχία καὶ νὰ λησμονήσῃ τὴν ἀσχημία του!..

Καὶ εἶπε σιγά.

— Μὲ τὰ μούτρα ποῦχω!..

“Ένα δάκρυ” κύλησε, μόνη, απ’ τὰ μάτια του στα μάγουλά του.

Και με κάποιο παράπονο στο γλυκό πρόσωπο, που φωτεινό φάνηκε στο νοῦ του, εἶπε:

— Ναί, ναί, σὲ εὐχαριστῶ!..

Δημοσθένης Ν. Βουτυράς

ΕΝΑΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ

— Νό, Νό. Ἐλεγε καὶ ἡ κεφαλή του ἐκινεῖτο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τρεῖς φορές τοῦλάχιστον περισσότερο ἀπὸ τὸ στόμα του, ὡς κεφαλή ξυλίνου Φασουλῆ, ἐνῶ τὸ πρόσωπον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσκόρπιζαν εἰς τοὺς περίξ τόννους σοβαρότητος.

— Στὴν Ἀμέρিকা μόνον **μπὰρ** ὑπάρχουν.

Καὶ ἐπανελάμβανε τὸ Νό-Νό αὐτό του εἰς κάθε ἐρώτησιν, ἀκόμη καὶ ἂν ἀπῆντα καταφατικῶς, ἐνίοτε καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἐρωτοῦν, ἐνῶ ἡ κεφαλή του συνάμα ἐκινεῖτο νευροσπαστικῶς.

— Στὴν Νιοῦ Ὦρκ καὶ στὴν Καλλιφόρνια καὶ στὸ Σάν-Φραντίζσκο, παντοῦ στὴν Ἀμέρিকা ἔτσι εἶναι.

Φορτωμένο ἀπὸ δακτυλίδια τὸ χέρι του ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἤνοιγε μίαν ταμπακέραν καὶ προσέφερε τσιγάρα.

— Νό-Νό! ἑκατὸ δολλάρια κ’ ἐπάνω τὸ μῆνα εἶναι τὰ μιστὰ στὴν Ἀμέρিকা.

Καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἐρωτήσουν:

— Νό-Νό: τὸ δολλάριο εἶναι περισσότερο ἀπὸ μετζίτι. Καὶ λέγων αὐτὰ μισοέκλειε τοὺς ὀφθαλμοὺς του, ὡς νὰ ἔβλεπε μυῖνες καὶ ἔδιδεν εἰς τὸ πρόσωπόν του μίαν ἔκφρασιν ἢ ὅποια ἔκαμε τοὺς ἄλλους νὰ τὸν βλέπουν περισσότερο. Ἄν δὲν προσέφερε τσιγάρα τὸ χέρι του, ἢ θὰ ἐθώπευε χονδρὰ καὶ ἐπιδεικτικὰ τὴν ἀργυρᾶν

λαβὴν τοῦ μπαστουνοῦ του, ἢ θὰ ἤνοιγε τὸ μέγαλον χρυσοῦν ὠρολόγιόν του, γιὰ νά... μὴ δῆ τὴν ὥραν. Καὶ τὸν ἤκουαν ὅλοι, καὶ νέοι καὶ μὴ, ποῦ τὸν εἶχαν περιζῶσει εἰς ἓνα καφενεῖον τοῦ χωριοῦ, τὸν νεοφερμένον συμπατριώτην των Ἀμερικάνων με πολλὴν προσοχὴν, καὶ με περισσότερο θαυμασμόν ἔβλεπαν τὰ ἐπιδεικνύμενα τεκμήρια τοῦ ἀμυθήτου πλούτου, ποῦ εἶχε μετακομίσει ἐντὸς τῶν δερματίνων κιβωτίων του.

Σχέδια μεταναστεύσεως συνελάμβανον οἱ νέοι καὶ ὄνειρα ἔπλαττον διὰ τὸ μέλλον, ἐνῶ οἱ πατέρες τῶν κοριτσιῶν ἐσκέπτοντο τὸν τρόπον καὶ τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ τοῦ ἔκαμναν τὴν πρότασιν τοῦ γάμου. Ἐβούλιζε τὸ χωριὸ με τὸν υἱὸν τοῦ Μπάρμπα-Γεώργη, με τὰ πλούτη ποῦ ἔφερε, με τὴν ἀσημένια ταμπακέρα, τὸ χρυσοῦν ὠρολόγιον, τὰ δακτυλίδια, τὰ χρυσὰ του δόντια, τὸ Νό Νό Νό του. Ἡ πλουσιωτέρα τοῦ χωριοῦ τὸν ἐπῆρε σύζυγον· τοῦ ἔδωκε ἀμπέλια, τοῦ ἔδωκε χωράφια, τοῦ ἔδωκε καὶ τοῦ ἔδωκε. Τὸ ἄλλο ἔτος ἔγινε καὶ προεστῶς:

— Εἶδες ἐσὺ ἓνα φτωχόπαιδο νᾶχη αὐτὴ τὴν τύχη καὶ τὴν προκοπή, με 5-6 χρόνια ποῦ πῆγε στὴν Ἀμερική; ἔλεγον οἱ μεγάλοι καὶ ἔφευγον οἱ νέοι καὶ φεύγουν ἀκόμα.

Καὶ τὸ κακὸν μετεδόθη καὶ εἰς τὰ γειτονικὰ χωρία.

* *

Δεκαπέντε χρόνια θὰ εἶναι τώρα. Ὁ γυῖος τοῦ Μπάρμπα Γεώργη δὲν μοιράζει πιά τσιγάρα καὶ δὲν κρατεῖ μπαστοῦνι, οὔτε λέγει Νό Νό μὰ φορεῖ τὴν χρυσὴν του καδένα καὶ τὰ χρυσὰ του δακτυλίδια ἀκόμα, κ’ αὐτὸ φθάνει νὰ θάμπωνῃ τὰ μάτια καὶ τὸν νοῦν τῶν νέων ποῦ φεύγουν καὶ ὅλο φεύγουν χωρὶς κανεὶς νὰ γυρίσῃ ὀπίσω ἐκτὸς 3 ἢ 4 φθισικῶν.

Μ. Σ. Βάλλης.

ΟΡΑΤΙΟΥ

(ΕΠΩΔΗ ΧΙ)

Ἐξω ὁ καιρὸς ἀγρίεψε, πέφτει βροχὴ καὶ χιόνι.
Ἀνιλαλοῦν ἀπ’ τὸ βορριᾶ, ἢ θάλασσαις, τὰ δάση.
Ἀδέρφια μου ἄς σκοτώσωμε τὴν ὥρα ἔδῶ ἔστο σπῆτι,
Κι’ ἀφ’ οὗ τὰ πόδια μας βαστοῦν κ’ ἡ νειότη μας ἀνθίζει
Τὸ γέρο Πόνο ἄς διώξωμε με τὴ θλιμμένη του ὄψι.
Ἄς φέρῃ κάποιος τὸ γλυκὸ κρασί ἀπ’ τὸ πατητήρι
Κι’ ἄς μὴ μιλοῦμε. Τίποτα δὲν θέλω πειὰ ν’ ἀκούσω.
Ἴσως τὰ σιάξῃ ἓνας θεὸς τὰ πράγματα τῆς Ρώμης.
Τώρα ἡ καρδιαῖς μας λαχταροῦν τὴν ἀρμονία τῆς λύρας,
Τώρα ζητοῦν τὴ μυρουδιά τοῦ Νάρδου τῆς Περσίας
Νὰ λαφρωθοῦν ἢ δύστηχαις ἀπ’ τὴ βαρεία τὴν πίκρα.
Ἄς ποῦμε ὅ,τι εἶπε ὁ Κένταυρος σ’ τὸν Ἀχιλλέα μὰ μέρα:
— «Ὁ παλληκάρι ἀνίκητο ποῦχαις θεὰ μητέρα,
Ἡ γῆ τῆς Τροίας σὲ προσκαλεῖ, ἢ γῆ ποῦ τὴν ποτίζουν
Ὁ σιγανὸς ὁ Σκάμανδρος κ’ ὁ ὀρητικὸς Σιμόεις.
Μὰ ἢ Μοίραις ἴσθην πατρίδα σου δὲν θέλουν νὰ γυρίσῃς
Κ’ ἢ μάνα σου δὲν θὰ σὲ πάῃ ἔστο πατρικὸ παλάτι.
Πῖνε λοιπὸν ἐκεῖ κρασί καὶ μέθα ἀπ’ τὸ τραγοῦδι.
Εἰν’ ἢ γλυκεῖα παρηγοριὰ τῆς λύπης ποῦ ἀσχημίζει.

[Μετάφρασις]

† Πέτρος Ραῖσης

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ
'Ο κ. de Max υλοκρινόμενος τὸν Προμηθεά εἰς τὸ ἀμφιθέατρον τοῦ Beziere.

ΙΤΑΛΙΚΑ ΣΟΝΕΤΑ

[Δύο ἐκ τῶν καλυτέρων μας ποιητῶν, ὁ ἓνας ἐκ τῆς πλειάδος τῶν μεγάλων Ζακυνθίων ἀριστοτεχνῶν τῆς Λύρας κ. Στέφανος Μαρτζώκης, καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς ἀρίστους τῆς νέας ποιητικῆς γενεᾶς κ. Στέφανος Δάφνης, ἀέλαβαν τὸ δυσχερὲς μὲν ἀλλὰ καὶ ἀξιέπαινον ἔργον τῆς μεταφράσεως τῶν ὡραιότερων Ἰταλικῶν Σονέτων. Ἡ συλλογὴ τῶν θὰ περιλαμβάνῃ ἔργα τῶν κορυφαίων τοῦ Ἰταλικοῦ Παρασσοῦ: Δάντη, Πετράρχη, Τάσσου, Φώσκολου, ποιήματα τῶν συγχρόνων Καρδούτση, Πάσκολη, Ἄδασ Νέγρη, Στεκέττη, Πράτη κλπ. Οἱ νέοι Ἰταλοὶ ποιηταὶ θ' ἀντιπροσωπευθοῦν ὡσαύτως εἰς τὴν Ἀνθολογίαν ταύτην, ἣτις θ' ἀποτελέσῃ ἀληθὲς φιλολογικὸν γεγονός. Οἱ κ. κ. Στ. Μαρτζώκης καὶ Στ. Δάφνης, ὡς δύναται ἐκ τῶν κατωτέρω νὰ κρίνῃ ὁ ἀναγνώστης μας, ὄχι μόνον πιστῶς μεταφράζουσιν τὰ μεγαλόπνοα Ἰταλικά Σονέτα, ἀλλὰ καὶ δίδουσιν εἰς αὐτὰ τὴν μορφήν πρωτοτύπων ἔργων. — Ἡ «Χαραυγὴ» ὑπερηφανεύεται, διότι κατορθώσασα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν δημοσίευσιν τῶν Ἰταλικῶν Σονέτων προσθέτει μίαν ἐπὶ πλέον ἐπιτυχίαν εἰς τὰς τόσας ἄλλας αὐτῆς, ἐπιτυχίαν τῆς ὁποίας τὸ μέγεθος ἐλπίζομεν ὅτι δεόντως θὰ ἐκτιμήσουν οἱ ἀναγνώσταί μας. — Τὰ Ἰταλικά Σονέτα θὰ ἐκδοθοῦν παρ' ἡμῶν καὶ εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον].

Ἡ ΣΚΙΑ ΤΗΣ ΛΑΟΥΡΑΣ

Μάνα ποτέ μὲ μιὰ λαχτάρα τόση
στὸ τέκνο τῆς πὺν ὀλότρεμη κρατάει,
οὔτε γυναῖκα σὲ ἄντρα πὺν ἀγαπάει
μιὰ τέτοια συντρομὴ πιστὴ ἔχει δώσει,

Ὅπως σ' ἐμένα αὐτὴ πὺν τὴν ἐρμιά μου
ἀπ' τὴν αἰώνια βλέπει κατοικία,
καὶ σὰν καὶ πρῶτα ἔρχεται μπροστά μου
καὶ μὲ τὸ μάτι, μὲ διπλὴ εὐσπλαχνία,
καὶ μάνας κ' ἐρωμένης, πότε κλαίει
καὶ πότε τρέμει καὶ γλυκὰ μου λέει
ποῖο δρόμο σιτὴ ζωὴ ν' ἀκολουθήσω.

Μετρῶντας ὅσα ἡ τύχη ἄστατα δίνει
νὰ πάω κοντά τῆς, λέει, νὰ μὴν ἀργήσω
καὶ μόνο ὅταν μιλῇ γροικᾶω γαλήνη.

Petrarca

Ἡ ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΠΕΘΑΜΕΝΗΣ

Ὅταν βροντάει βροχὴ κι' ἀνεμοζάλη
καὶ τὴ νύχτα ὁ βορριάς ἄγριος οὐρλιάζει,
ἂν σηκώσω ἀπ' τὴν κλίνη τὸ κεφάλι
γκροικῶ ἓνα βογγητὸ νὰ μὲ ἀνακράζη.

Περίτρομος, μὲ χέρια στηριγμένα
αὐτιάξουμαι καὶ σταματᾶ ἡ πνοή μου·
ὦ! τὴ γνωρίζω, τὴ γνωρίζω, ὠϊμένα,
τὴ φωνὴ πὺν φτάνει ὡς τὴν ψυχὴ μου!

Καὶ ὅμως ὅλοι γλυκὰ κοιμοῦνται γύρα,
καὶ ἡ λησμονιὰ παρηγοράει ἀκόμα
καὶ τῶν νεκρῶν τὰ κόκκαλα στὸ χῶμα.

Μόνη ἐσύ, μόνη ἐσύ, πίσω ἀπ' τὴ θύρα
τοῦ μνήματός σου ὀλάγρυπνη προσμένεις
καὶ μὲ καλεῖς, ψυχὴ τῆς πεθαμένης!

Lorenzo Stecchetti

Η ΑΛΥΣΣΙΔΑ

Νὰ μὴ βροντάη θέλω ἡ ἄλυσσιδα
ἢ ὀλόχρυση ἄλυσσιδα τοῦ ἔρωτά μου,
μὲ δάκρυα ἄς ζῶ μονάχα καὶ μ' ἐλπίδα
κι' ἄς κρύβω ἀπὸ τὸν κόσμον τὰ δεινά μου.

Σύ, ποταμάκι, μ' ἀγροικᾶς, σὺ μόνο
ὄπου τὴ νύχτα ἡ ἀγάπη μὲ ὀδηγᾷ·
Ἐδῶ τὸ κλάμα, ὁ στεναγμὸς ξεσπάει
ὄλο ἐδῶ χύνω τῆς ψυχῆς τὸν πόνο.

Καὶ λέω τὸ πῶς, ἱερὴ φωτιά γιὰ μένα,
τὰ θεῖα τῆς μάτια μ' ἔκαψαν — καὶ λέω
πῶς τὸ γλυκό, τριανταφυλλένιο στόμα,

τὰ λαμπερὰ μαλλιά, τὰ μυρωμένα,
τὰ λόγια καὶ τὸ πάλλευκο τὸ σῶμα
ἀπ' ἀγάπη μ' ἐμάθανε νὰ κλαίω.

Ugo Foscolo

ΩΔΗ ΣΤΟΝ ΒΥΡΩΝΑ

Γεννημένος σὲ γῆ συννεφιασμένη
τόσο ἢ μορφὴ σου ὠραία περίσσια ἐφάνη,
ποῦ ἡ θεῖα σου δάφνη πῶχες στὸ στεφάνι
ἀπὸ γυναικεῖο κλάμα εἶνε βρεγμένη.

Τ' ὄνομά σου τὸ τόσο δοξασμένο
παντοῦ ἀντηχοῦσε κι' ἀνάξια, ὠϊμένα,
ἀλλ' ὅποιος σὲ εἶδε ἔχει ἀγαπήσει ἐσένα,
νέε βασιλιᾶ μὲ τὸ ἄσμα τὸ θλιμμένο.

Γύρευε ἀγάπη κι' ὄλη ἡ γῆ σιωποῦσε
τοῦ πούλησαν ἀγάπη, δίχως χρῆμα,
τὴν ἔλαβε, κι' αὐτὸ τὸν τυραννοῦσε.

Ὅμως ἐχύθη στοῦ Αἰγαίου τὸ κύμα!
Κόσμε, μὴ θές νὰ μάθης πῶς ἐζοῦσε
θυμῆσου ὁ ποιητῆς ποῦ βρῆκε μνημα!

Giovanni Prati

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ

Σὲ ποῦ σὲ ἔρμους γκρεμοὺς ἤσκιο χαρίζεις
δὲ σὲ ἀγαπῶ, γερτὴ βελανιδιά,
γιατὶ τρελλῶν κατακτητῶν στολίζεις
τὴν κεφαλὴ μὲ τ' ἀπαλὰ κλαδιά!

Οὔτε σέ, δάφνη ἀκαρπῆ, ποῦ βρίζεις
κι' ὄλο ἀπατᾶς: ἢ μὲς στὴ χειμωνιά
ὅταν μὲ περηφάνεια πρασινίζεις
ἢ σὲ Ρωμαίων κεφάλια φαλακρά,

Κλημά μου, ἐσὲ ἀγαπῶ μὲ τ' ἀνθισμένα
τὰ φύλλα, ποῦ χαρὰ σκορπᾶς στὰ στήθη
καὶ μοῦ χαρίζεις τὴ σοφὴ τὴ λήθη.

Μὰ πειότερο ἀγαπῶ, ἐλάτη, ἐσένα
ποῦ φέρετρο σὲ τέσσερες σανίδες
θὰ κλείσης μου τὶς μάτιας τὶς ἐλπίδες!

Iosée Carducci

Ο ΝΙΤΣΕ

ΠΩΣ ΜΕΤΕΜΟΡΦΩΣΕ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΜΟΥ

ΟΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΑΙ

Α'.

Μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ παραστήσω, ὅπως
θέλω καὶ ὅπως πρέπει, τὸ τι αἰσθάνθηκα ὅταν
πρώτη φορὰ ἐδιάβασα τὸν *Zarathoustra*, ἕνα
ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Νίτσε. Σημειώ-
σατε ὅτι τίποτε δὲν μ' εἶχε προδιατεθειμένον
νὰ διαβάσω καὶ νὰ ἐγκολπωθῶ τὴν φιλοσοφίαν
του. Δὲν εἶχα, ὅπως λέγουν, καμμίαν πρόληψιν
διὰ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ-φιλοσόφου.
Μόνον μιά-δυσὸ φορὰς εἶχε σφουρίξει στ' αὐτιά
μου τὸ μεγάλο αὐτὸ ὄνομα ποῦ ἐμελλε ἀργό-
τερα νὰ θροιάσῃ εἰς τὴν ψυχὴν μου ὡς ὁ ἱε-
ρώτερος βωμὸς τῆς πνευματικῆς μου λατρείας.
Μία ἀπλὴ περιέργεια μ' ἐκίνησε ν' ἀγοράσω τὸ
βιβλίον ποῦ ἀναφέρω παραπάνω. Μ' εἶχε πρὸ
πάντων κάμει βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἐκεῖνος ὁ βι-
βλικὸς του τίτλος «*Τάδε ἔφη Zarathoustra*».
Ἀπαράλλακτα ὅπως συνέβη καὶ εἰς τὸν ἴδιον τὸν
Νίτσε, ὅταν πολὺ νέος ἀκόμη, ἐπιστρέφων ἀπὸ
τὸ Πανεπιστήμιον, ἀπὸ μίαν συναναστροφήν, δὲν
θυμοῦμαι καλὰ, εἶχε παρατηρήσει εἰς τὴν προ-
θήκην ἐνὸς βιβλιοπωλείου τὸν τίτλον ἐνὸς βι-
βλίου «Ὁ κόσμος ὡς θέλησις καὶ ὁ κόσμος ὡς
παράστασις» τοῦ Σοπενάουερ, τοῦ τραγικῶς ἀπαι-
σιοδόξου κατηγοροῦ καὶ διώκτου τῆς ζωῆς. Ἦτο
μία ἐποχὴ ποῦ κυριαρχοῦσε ἡ *ἐπισημος φιλο-
σοφία*, ὅπως τὴν ὠνόμασε ὁ ἴδιος ὁ Σοπενάουερ,
ἢ δὲ δική του φιλοσοφία ἦτο ἄγνωστη εἰς
τὸ πολὺ κοινόν. Δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀναπτύξω
ἐδῶ τὴν ἀναστίχωσιν ἔφερε εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Νί-
τσε, τὸ βιβλίον αὐτὸ ποῦ ἠγόρασε καὶ διάβασε
ἀπὸ ἀπλὴ περιέργεια χωρὶς νὰ ξεύρῃ, εἰς τὰς
γενικὰς τοῦλάχιστον γραμμὰς, τὸ ἔργον τοῦ φι-
λοσόφου. Θέλω νὰ σᾶς πῶ ὅτι καὶ ἐγὼ ἐδιά-
βασα τὸν *Zarathoustra*, χωρὶς νὰ ξεύρω οὔτε τι
ἦτο ὁ Νίτσε, οὔτε ποῖαι ἦσαν αἱ προηγούμεναι
συνθήκαι ποῦ συνετέλεσαν εἰς τὴν σύλληψιν καὶ
ἐκτέλεσιν τοῦ «*Zarathoustra*». Μῆσα εἰς τὸ πνεῦμά

μου είχα τακτοποιημένες μερικές ιδέες φιλοσοφικές και κοινωνιολογικές, λίγο από τους αρχαίους φιλοσόφους, λίγο από τους Γάλλους εγκυκλοπαιδικούς, λίγο από τον Σοπενάουερ, αρκετά από την υλιστική ή μάλλον **μονιστική** φιλοσοφία του Χαϊκελ, όχι δλίγα από την μεγάλη επιστημονική θεωρία του Δαρβίνου αυτή καθ' εαυτή καθώς και από την βιολογική φιλοσοφία του Σπένσερ. Μπορώ μάλιστα να σάς πω ότι ήρχισα και εγώ να μορφώνω κάποιαν, αναιμικήν μέν, άλλ' ατομικήν φιλοσοφικήν αντίληψιν χρωματισμένην μάλλον με τὸ χρώμα τοῦ θετικισμοῦ και ὠχυρωμένην μέσα εἰς τοὺς αὐστηροὺς νόμους τῆς φυσικῆς και τῆς χημείας. Τὴν ἱστορία τὴν ἀντελαμβανόμενην με τὸ φακὸ τοῦ Ρενὰν αἰσθηματικὴν, θετικὴν ὅμως και κλειδωμένην μέσα εἰς τοὺς αὐστηροὺς φυσικοὺς νόμους ποῦ εἶχε ὡς βάσιν τοῦ Ὁ Τσίιν, ὁ ὁποῖος ἐξέταξε τὰ ἱστορικὰ γεγονότα ὡς ἐκδηλώσεις ἐνὸς μεγάλου νευρικοῦ συστήματος, ἐνὸς μεγάλου ὀργανισμοῦ ποῦ λέγεται ἀνθρωπότης.

Τὰς πτωχὰς μου αὐτὰς ιδέας ποῦ εἶχα μανδρισμένας μέσα εἰς τὸ πνεῦμα και τὰς ἐφύλαγα ὡς κόρη τῶν ματιῶν μου, ἔρχεται ἔξαφνα ὁ φοβερός αὐτὸς λύκος, ὁ Ζαρατούστρας και τὰς σκορπίζει ἀλύπητα εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου. Τὸ κήρυγμα τοῦ Ζαρατούστρας δὲν ἦτο γιὰ μένα, κάτι κοινὸ, κάτι ποῦ μπορούσε νὰ κάμη συνέχειαν εἰς τὰς ἀποκτημένας ιδέας μου, κάτι ποῦ νὰ τὰς δυναμώσῃ.

Ἦτο γιὰ μένα μία θύελλα ποῦ ξεριζώνει και τὰ πλέον βαθύριζα δένδρα, ποῦ γκρεμίζει τὰ πλέον στερεοθεμελιωμένα οἰκοδομήματα τῆς Σκέψεως. Ἦτο ἕνας ἄγριος, ἀπόλυτος κατακτητὴς ποῦ ἔρριξε κάθε εἶδωλο παλαιὸ και κάθε βωμὸ τοῦ νοῦ μου, διὰ νὰ στήσῃ τὸν ἰδικόν του. Ὁ Νίτσε δὲν εἶναι ἀπὸ κείνους τοὺς φιλοσόφους ποῦ μπορείς νὰ συμβιάσῃς, ἀν ὄχι με κάθε τι ποῦ ἔχεις, τοῦλάχιστον ὅμως με κάτι ἀπὸ ἐκεῖνο πῶχες. Οἱ υλισταί, ὁ Σοπενάουερ και ὁ Δαρβίνος εἴμπορεῖ νὰ εἶχαν ἐξορίσει ἀπὸ τὸν νοῦν μου τὴν Χριστιανικὴν παράδοσι, εἰς τὴν καρδιά μου ὅμως εἶχαν μείνει μερικὰ ἐρείπια πατροπαράδοτου αἰσθηματικότητος. Ἄλλ' ὁ Ζαρατούστρας ἦτο ἀσυμβίαστος· «Γκρέμισε, μοῦ εἶπε, σύριζα κάθε τι ποῦ ἔχεις, σπάσε τὴς πλάκες τῶν παλαιῶν ἀξιών, διὰ νὰ δημιουργήσωμε νέαις πλάκαις και νέαις ἀξίαις» Ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶχα τὴν δύναμιν ν' ἀνθέξω, ὑπεχώρησα. Μὴ νομίζετε ὅμως ποῦ ὑπεχώρησα σὰν κοινὸς ἡττημένος, με ἀλοχύνῃν και ἐξευτελισμόν. Δὲν εἶναι ἐντροπή, σὰς βεβαίῳ, νὰ γίνετε ἔστω και ἀνδρείκελλο μιᾶς μεγάλης διανοίας. Κάθε ἄλλο. Εἶναι μάλιστα τιμὴ σας. Μερικοὶ με μεγάλην ἰδέαν περὶ τοῦ **Ἐγῶ** των, ἀλλὰ με πολὺ μικρὸν **Ἐγῶ** θέλουν νὰ ποῦν πῶς εἶναι ἀναξιοπρεπὲς δι' ἕνα ἄνθρωπον με νοῦ και με γνῶσι νὰ προσκολλᾶται στὸ ἄρμα ἐνὸς τελειότερου τοῦ. Πρέπει νὰ ἔχη δική του ἀντίληψιν κι' ἄς εἶναι και στραβή. Τοὺς τοιούτους τοὺς ἀφήνω νὰ ἔχουν τὴν μικράν των ἀντίληψιν, νὰ τὴν χαίρωνται και νὰ τὴν ἀπολαύουν μ' ὅλη τὴν ἡδονὴ τῆς νοσηρεᾶς ἐγωπαθείας των.

Πολλοὶ τέτοιοι ἐτόλμησαν μάλιστα νὰ ποῦν ὅτι ὁποῖος υἰοθετεῖ τὸς ἀρχὰς τοῦ τρελλοῦ τοῦ Νίτσε εἶναι ἠλίθιος. Θὰ ἤμην μεγαλοφυῆς ἐὰν εἶχα ὀλίγη Νίτσεικὴ ἠλιθιότητα.

Ἐπειτα ὁ Νίτσε δὲν εἶναι ἀπὸ κείνους τοὺς φιλοσόφους, τοὺς δημιουργοὺς ἐνὸς συστήματος ποῦ σκλαβώνουν τὴν ὀρμὴν τῶν ὀπαδῶν των. Δὲν εἶναι ἀπὸ κείνους ποῦ ὀροθετοῦν και λέγουν: «Παρατέρα ἀπὸ ὄω, ὅλα εἶναι οὐτοπία». Ὁ Νίτσε λέγει: «Διὰ νὰ εἶσαι ὀπαδός μου, διὰ νὰ μπορέσῃς νὰ πῆς: «σ' ἐννοίωσα», πρέπει νὰ μ' ἀφήσῃς, πρέπει και σὺ νὰ γίνῃς δημιουργός, πρέπει και σὺ νὰ εἶσαι ξεχωριστὸν **ἐγῶ**, πρέπει και σὺ νὰ ἀποτελέσῃς τὸν πυρῆνα ἐνὸς ἰδικοῦ σου ἀστερισμοῦ. Διοίκησε και σὺ ἂν ἔχῃς τὴν δύναμιν· ἀν δὲν τὴν ἔχῃς μὴ τὸ θεωρῆς ἐντροπή σου νὰ σὲ διοικοῦν οἱ ἄλλοι, νὰ εἶσαι μέσον διὰ τοὺς ἄλλους. Αὐτὸ εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς ἠθικῆς τοῦ φιλοσοφίας. Δὲν σὲ ὑποδουλώνει, σὲ ἐλευθερώνει. Κανένας φιλόσοφος δὲν ἐκήρυξε με τόση δύναμι, με τόση πρωτοτυπία, τὸ κήρυγμα τῆς ατομικῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ὁ Νίτσε ἔβαλε ὡς σκοπὸν του και τὴν ὁποίαν ἠθέλε νὰ πραγματοποιήσῃ με μία φιλοσοφία με τὸ σφυρί, ὅπως ἔλεγε. Ἡ ατομικὴ ἐλευθερία παίρνει μορφή μιᾶς νέας θεότητος, ἀπολύτως πρωτοφανοῦς.

«Ζήτησε τὸν ἑαυτό σου μ' εἶπε, ἐπίστρεψε στὸν ἑαυτό σου μ' ἔκραξε» και ἐζήτησα τὸν ἑαυτό μου και βρήκα τὸν ἑαυτό μου. Μακρὰ ἤμην, ἀλήθεια, πολὺ μακρὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου· εἶχα πλανηθῆ μέσα εἰς συστήματα και θεωρίας ποῦ ἀμφιβάλλω ἂν θὰ μπορούσα, σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ, νὰ τὰς συγκεντρώσω και νὰ τὰς ἐνοποιήσω. Τόσο εὔκολο εἶναι, νομίζετε, δι' ἕνα ἄτομον νὰ περιμαζέψῃ ξένα στοιχεῖα σκόρπια, νὰ τὰ τακτοποιήσῃ, νὰ τὰ δέσῃ και νὰ τὰ σφραγίσῃ με τὴν ατομικότητά του; Ἐλα στὸν ἑαυτό σου, ἔσω ὁ ἴδιος ἑαυτός σου «Μπῆκα βιβλιὰ στὸ νόημα τοῦ Ζαρατούστρου αὐτοῦ προστάγματος και κατάλαβα ὅτι ὅλα τὰ ἄλλα ἦσαν τρέλλα.»

Ἡ ἱστορία τοῦ ἀτόμου πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἑαυτός του, ἡ φιλοσοφία του ὁ ἑαυτός του, ἡ θρησκεία του ὁ ἑαυτός του και ὁ ἑαυτός νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργήσεως διὰ τὸ μέλλον, ἐνὸς πλέον μεγάλου ἑαυτοῦ, τοῦ **ὑπερανθρώπου**. Ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν δουλειὰ τῆς παραδόσεως ἀνεβαίνω και εγὼ ἂν ὄχι 6000 μέτρα ὅπως ὁ διδάσκαλός μου, τοῦλάχιστον κάμπουσαις χιλιάδες πάνω ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους και βλέπω τὸν κόσμον «σὰν ἕνα ὄνειρο τρομερὸ ποῦ ἔκλασεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ λησμονήσῃ τὸν ἑαυτό του».

Αἰσθάνομαι μέσα μου μία νέα ζωὴ, μία νέα ὀρμή, μία νέα πρώτη κίνησι. Εἶχα και εγὼ κάμει τὰς τρεῖς μεταμορφώσεις, ποῦ λέγει ὁ Ζαρατούστρας: «Ὁ ἄνθρωπος ἦτο Καμήλα, ἔγινε Λεοντάρι και τὸ λεοντάρι ἔγινε παιδί». Δηλαδή ὁ ἄνθρωπος ἀνακαινίσθηκε.

Ἐννοίωσα ὅτι ἤμην βυθισμένος εἰς λήθαργον και ξαφνίσθηκα. Ἐννοίωσα ὅτι ὅλαις μου αἰσκέψεις, ἔως τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ἦσαν ψεύτικαις, οἱ παλμοὶ και τὰ καρδιοχτύπια ἦσαν ψεύτικα, ὁ χάρτινος πύργος τῆς ἠθικῆς ποῦ οἰκοδόμησα.

ἦτο ψεύτικος, αἱ φιλοδοξίαις καὶ τὰ ἰδανικά μου ἦσαν ψεύτικα, ὅλα ἦσαν ψεύτικα καὶ ἐγὼ ὡς ἐπιφάνεια ἐνὸς κομματιοῦ τοῦ εἶναι ἡμῖν ψεύτικος. Ἐδίδαξα ὄνειρα ἐξωφρενικά ποῦ γεννοῦσε ἕνας τεχνητὸς ὕπνος, ἀποτέλεσμα ἐνὸς δυνατοῦ πυρετοῦ ποῦ λέγεται παράδοσις. «Γύρισε στὸν ἑαυτό σου», ἰδοὺ τὸ φάρμακον τῆς ἀναρρώσεως.

Ἐποὺ λοιπὸν συγκεντρώθηκα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ εἶπα «ὦ! εἶμαι καλά, δὲν φοβοῦμαι

πλέον τὰς τυραννικὰς ἀλυσσίδας τῆς παραδόσεως, εἶμαι καὶ ἐγὼ ἕνα παρὸν αὐτοτελές, ἐλεύθερο, εἶμαι καὶ ἐγὼ ἡ ἀρνησις-τοῦ κάθε τι ποῦ πέρασε», ἔρριξα μιὰ ματιὰ στὸν σημερινὸν ἄνθρωπον, στὴ σημερινὴ ζωὴ, γιὰ νὰ δῶ ποῖοι, ποῖο σύστημα ἔχει γιὰ σκοπὸ τους τὴν ἀνακαί- νισι καὶ διέκρινα τοὺς σοσιαλιστάς.

(Ἀκολουθεῖ.)

Κων)πολις, Πέραν.

Δημ. Γ. Χριστοφορίδης.

ΜΑΞΙΜ ΓΟΡΚΥ

ΟΙ ΞΕΠΕΣΜΕΝΟΙ

(Συνέχεια).

Μέρος Β΄

Ὅλα εἶναι σχετικὰ ἐδῶ κάτω εἰς τὴν γῆν αὐτὴν καὶ ποτὲ δὲν εὐρίσκεται φύσις ἀνθρώπου ἢ κατάστασις πραγμάτων τοιαύτη, ποῦ νὰ μὴν ὑπάρχη ἄλλη χειροτέρα.

Μίαν ἀπὸ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Σεπτεμβρίου, ἡμέραν αἰθρίας, ὁ Ἰάραχος Κουδάλδας ἐστέκετο κατὰ τὴν συνήθειάν του εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τοῦ σπιτιοῦ του καὶ παρατηρῶν τὸ πλινθόκτιστον οἰκοδόμημα ποῦ εἶχε κτίσει ὁ ἔμπορος Πετουνικὸς πλησίον τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Βαβιλῶφ, ἐσυλλογίζετο.

Τὸ κτίριον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀκόμη περιτριγυρισμένον μὲ τὲς σκαλωσιές του, ἦτο προωρισμένον νὰ γίνῃ ἐργοστάσιον κηρίων, καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου εἴλκυε τὰ βλέμματα τοῦ Ἰάραχου μὲ τὰς χαινούσας καὶ σκοτεινὰς ὄπας τῆς μακρᾶς σειρᾶς τῶν παραθύρων του καὶ μὲ τὸν ἀραχνώδη ξύλινον ἴστον ποῦ τὸ περιεκύκλωνε ἀπὸ τῆς βίσεως μέχρι τῆς κορυφῆς του. Κατακόκκινον — θὰ ἔλεγεσ ὅτι εἶχε κτισθῆ μὲ αἷμα — ὁμοιάζε μὲ κάποιαν μηχανὴν θηριώδη, ποῦ δὲν λειτουργεῖ μὲν ἀκόμη, ἀλλ' ἔχει ἤδη ἀνοικτὴν ὀλόκληρον παράταξιν βαθέων στομάτων, λαιμάργων, χαινότων, ἐτοιμῶν νὰ ἀπορροφήσουν τὸ κάθε τι, νὰ μασήσουν, νὰ καταδροχθίσουν. Τὸ καπηλεῖον τοῦ Βαβιλῶφ καταλερωμένον, ξύλινον μὲ τὴν κεκλιμένην στέγην του, σκεπασμένην ἀπὸ βρύα, ἐστηρίζετο εἰς ἕνα ἐκ τῶν τοίχων τοῦ ἐργοστασίου καὶ ἐφαίνετο σὰν κάποιο χονδροειδὲς παράσιτον, προσκολλημένον ἐκεῖ διὰ νὰ βυζαίνῃ.

Ὁ Ἰάραχος ἐσυλλογίζετο ὅτι εἰτὸς ὀλίγου θὰ ἤρχιζαν νὰ κτίζουν ἐπίσης καὶ ἐπάνω εἰς τὸ οἰκόπεδον τῆς παλαιᾶς οἰκίας. Θὰ κατεδάφιζαν ἐπίσης τὸ ἄσυλον. Θὰ ἦτο ἀνάγκη τότε νὰ εὗρουν ἄλλο οἶκημα καὶ δὲν θὰ εὗρισκαν ἄλλο τόσο καταλλήλον καὶ τόσο εὐθηνόν. Λυπηρὸν αὐτό: καὶ πράγματι, λυπεῖται κανεὶς νὰ ἀφήσῃ μίαν θέσιν, ὅπου ἔχει πῆξει ὅπωςδήποτε τὴν

καλιάν του. Καὶ ἔπρεπε νὰ ἀπέλθουν ἀπ' ἐκεῖ, ἀπλούστατα ἐπειδὴ ἔξαφνα λατέβη στὸ κεφάλι κάποιου ἐμπόρου νὰ κατασκευάζῃ κηρὶ καὶ σαποῦνι. Ὁ Ἰάραχος ἐσκέπτετο ὅτι ἂν τοῦ εἰδίδετο μία εὐκαιρία ἐπιτρέπουσα νὰ καταστρέψῃ τὴν ὑπαρξίν του ἐχθροῦ του — ἔστω καὶ δι' ἐλάχιστον χρόνον, — ὦ! μὲ ποίαν ἡδονὴν θὰ τὴν κατέστρεφε!

Χθές, ὁ ἔμπορος Ἰβάν Ἀντρέεβιτς Πετουνικὸς μὲ τὸν υἱὸν του καὶ μ' ἕνα ἀρχιτέκτονα, εἶχαν ἔλθει εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀσύλου. Ἐμέτρησαν τὴν αὐλὴν καὶ εἶχαν καρφώσει παντοῦ ἐπάνω εἰς τὸ ἔδαφος κατὰ μικροὺς πασσάλους ἀμέσως ὁ Ἰάραχος, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πετουνικὸς, διέταξε τὸ Μειέωρον νὰ τοὺς ξεκαρφώσῃ καὶ νὰ τοὺς πετάξῃ.

Πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ Ἰάραχου ἀνωρθοῦτο ὁ ἔμπορος αὐτός, μικροσκοπικός, κάτισχνος μὲ τὸ μακρὸ φόρεμά του τὸ ὁποῖον ὁμοιάζε συγχρόνως μὲ ρεδιγκέτα καὶ μὲ *ποντέβκα*, (*) μὲ τὸ βελούδινον κασκέτο του μὲ προσκιάδι, καὶ μὲ τὰ ὑποδήματά του τὰ ὑψηλὰ τὰ λαμποκοποῦντα ἀπὸ τὸ στίλβωμα. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο ὀστεῶδες μὲ προέχοντα μῆλα, τὸ μέτωπόν του ὑψηλόν, ἀύλακωμένον μὲ ρυτίδας, κάτωθεν τοῦ ὁποῖου ἔλαμπαν μικρὰ ψαρὰ μάτια, στενά, ἀνοιγοκλείοντα πάντοτε καὶ διερευνῶντα τὸ πᾶν. Μύτη γεφυρωτή, στόμα μικρὸ μὲ χεῖλη λεπτά... Ἐν συνόλῳ, ἡ ὄψις τοῦ ἐμπόρου εἶναι «πειστικῶς ἀρπακτικὴ» καὶ «σεβασμίως πονηρά», ὅπως ἔλεγε ὁ Δάσκαλος.

— Καταραμένον γέννημα ἀλεποῦς καὶ σκρόφας, φωνάζει ὁ Ἰάραχος.

Καὶ ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην του τοὺς πρώτους λόγους τοῦ Πετουνικὸς διὰ τὸ ἄτομόν του: Ὁ ἔμπορος εἶχεν ἔλθει κάποτε μὲ ἕνα δημοχαιρὸν σύμβουλον διὰ νὰγοράσῃ τὸ σπῆτι καὶ παρατηρήσας τὸν Ἰάραχον εἶχεν ἐρωτήσῃ τὸν ὀδηγόν του μὲ τὴν ὀξεῖαν ἐπαρχιακὴν προφορὰν του:

(*) Ποντέβκα, ἐθνικὸν φόρεμα τῶν Ρώσων.

— Λοιπόν, αὐτὸς ὁ παραλυμένος... εἶναι ὁ νοικιάτοράς σας;

Ἐκτοτε διέρρευσε ἐνάμισυ ἔτος καὶ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἀντηγωνίζοντο ποῖος γνωρίζει καλύτερα νὰ ὑβρίση τὸν ἄλλον.

Χθὲς ἀκόμη εἶχε συγκροτηθῆ ἀναμεταξύ των ἑλαφρὰ ἀψιμαχία «καθιερωμένων λόγων», ὅπως ἀποκαλεῖ ὁ Ἰλαρχὸς τὰς συνδιαλέξεις του μὲ τὸν ἔμπορον. Ἀφοῦ εἶχε προπύμψει τὸν ἀρχιτέκτονα ὁ ἔμπορος ἐπλησίασε τὸν Ἰλαρχον:

— Ἐδῶ κάθεσαι; ἠρώτησε σύρων μὲ τὸ χέρι του τὸ σκιάδιον τοῦ πύλου του, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἤμποροῦσε κανεὶς νὰ ἐννοήσῃ ἂν τὸ ἑστερέωνε καλὰ εἰς τὸ κεφάλι του ἢ ἂν ἤθελε νὰ χαιρετίσῃ.

— Καὶ σύ, ἐδῶ κατρακύλισες; τοῦ εἶπε μὲ τὸν ἴδιον τόνον ὁ Ἰλαρχος. Καὶ ἔκαμε τοιαύτην κίνησιν μὲ τὴν κάτω σιαγόνα του, ὥστε ἐσεῖσθη ἢ γενειάς του εἰς τρόπον πού ἕνας ἄνθρωπος ὀλίγον ἀπαιτητικὸς ἤμποροῦσε νὰ τὸ ἐκλάβῃ αὐτὸ ὡς χαιρετισμόν· ἤμποροῦσε ὁμως ἕνα ἐξεταστικὸ μάτι νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ κίνησις αὐτὴ εἶχε γίνῃ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μετατοπίσῃ τὴν καπνοσύριγγά του ἀπὸ τὴν μίαν γωνίαν τοῦ στόματός του εἰς τὴν ἄλλην.

— Στενοχωροῦμαι μὲ τὰ χρήματά μου: γι' αὐτὸ κατρακύλισα ἐδῶ. Τὸ χρῆμα θέλει νὰ τὸ βάζῃς στὴ ζωὴ κι' αὐτό! κ' ἐγὼ λοιπὸν τοῦ δίνω τόπο...

Διὰ νὰ ἐξερεθίσῃ ὀλίγον τὸν Ἰλαρχον ὁ ἔμπορος μισοκλείει τὰ μικρὰ μάτια του μὲ ἐκφρασιν πανοῦργον.

— Ὡστε τὸ ρούμπλι δὲν ὑπηρετεῖ ἐσένα, ἀλλ' ἐσὺ ἐκεῖνο, παρεξηγεῖ ὁ Κουβάλδης, παλαίων μέσα του ἐναντίον τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ φιλοδομηθῇ μ' ἕνα λάκτισμα τὴν κοιλίαν τοῦ ἔμπορου.

— Μὰ δὲν εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτό;... Μὲ κείνο, μὲ τὸ χρῆμα θέλω νὰ πῶ τὸ εὐλογημένο, ὅλα πᾶνε καλά. Ἄ! λόγου χάριν, δίχως αὐτό...

Καὶ ὁ ἔμπορος μὲ κάποιαν προσποιητὴν ὄσον καὶ τσουχτερὴν συμπάθειαν κατατρώγει μὲ τὰ μάτια του τὸν Ἰλαρχον, ὡς ἂν νὰ τὸν ἐλεεινολογοῦσε διὰ τὰ χάλια τ.ν. Τὸ ἄνω χεῖλος τοῦ Κουβάλδα συστέλλεται ἀποκαλύπτον ἰσχυρὰ δόντια λύκου.

— Ὅταν ἔχη κανεὶς μυαλὸ καὶ συνείδηση, ἤμπορεῖ νὰ περάσῃ καὶ δίχως χρῆμα... Συνήθως συμβαίνει νὰ μαζεύῃ χρῆμα ὁ ἄνθρωπος τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς πού ἡ συνείδησίς του ἀρχίζει νὰ γηράσκῃ... Ὅσο καταπέφτει ἡ συνείδησις, τόσο ἀφθονώτερο τὸ χρῆμα...

— Σωστὸ αὐτό... Μὰ ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι πού δὲν ἔχουν οὔτε χρῆμα οὔτε συνείδηση...

— Τέτοιος ὑπῆρξες στὴ νεότητά σου; ἐρωτᾷ ὁ Κουβάλδης μὲ καλοκαγαθίαν.

Τώρα ἀρχίζει νὰ συσπᾶται ἡ μήτη τοῦ Πετουνικῶφ. Ὁ Ἰβάν Ἀνδρέεβιτς στεναίξει καὶ μὲ μισοκλεισμένα μάτια ἀπαντᾷ:

— Ἐγὼ στὰ νειάτα μου, ὦ! λά, λά, τί βάρητα πού ἐσήκωνα, δὲν μπορεῖς νὰ φαντασθῆς!

— Τὸ πιστεύω βέβαια!...

— Ἐργάσθηκα, ὦ! λά, λά, πόσον ἐργάσθηκα!

— Βέβαια ἐργάσθηκες πολλοὺς ἀνθρώπους, ἴσα μὲ πού τοὺς πέταξες πάνω στὴν ψάθα.

— Ἄνθρώπους σὰν κ' ἐσένα;... εὐγενεῖς... Λίγο μου μέλλει... Δὲν εἶναι ἄσχημο πού μάθανε ἀπὸ ἐμένα ν' ἀπλώνουν τὸ χέρι τους στόνομα τοῦ Χριστοῦ...

— Λοιπὸν δὲν ἐδολοφονοῦσες, μονάχα ξεγύμνωνες; διακόπτει ὁ Ἰλαρχος.

Ὁ Πετουνικῶφ ἐπρασίνισε κ' ἔκρινε καλὸν νάλλάξῃ θέμα ὁμιλίας.

— Χωριάτικα ὑποδέχεσαι τοὺς ξένους: σὺ κάθεσαι καὶ ὁ ἐπισκέπτης σου στέκεται ὄρθιος...

— Μπορεῖ νὰ καθίσῃ κ' ἐκεῖνος! ὀρίζει ὁ Κουβάλδης.

— Μὰ πού νὰ καθίσῃ κανεὶς...

— Πάνω στὸ χῶμα... Τὸ χῶμα δέχεται κάθε λογιῶν σκουπίδια...

— Κι' ἀπόδειξις εἶσαι σύ... Μὰ καλύτερα νὰ σ' ἀφήσῃ κανεὶς καὶ νὰ φύγῃ, χοντρογλωσσα! εἶπεν ὁ Πετουνικῶφ μὲ τόνον ἤρεμον, ἐνῶ τὰ μάτια του ἐξακοντίζον ἐπὶ τοῦ Ἰλαρχου παγερὸν μῖσος.

Καὶ ἔφυγε, ἀφήνων εἰς τὸν Κουβάλδαν τὸ εὐχάριστον αἶσθημα ὅτι τὸν φοβεῖται. Ἄν δὲν τὸν ἐφοβεῖτο, πρὸ πολλοῦ θὰ τὸν εἶχεν ἐκδιώξῃ ἀπὸ τὸ ἄσυλον. Βέβαια δὲν τὸν ἔχει ἐκεῖ νὰ κατοικῇ διὰ τὰ πέντε ψωροροῦβλιά του κατὰ μῆνα!... Καὶ ὁ Ἰλαρχος αἰσθάνεται κάποιαν εὐχαρίστησιν θεωρῶν τὴν ῥάχιν τοῦ Πετουνικῶφ, ὅστις ἀπομακρύνεται μὲ ἀργὰ βήματα. Ὁ Ἰλαρχος ἀκολουθεῖ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν ἔμπορον, ὅστις γυρίζει ὀλόγυρα εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του, ἀναρριχάται καὶ περιπατεῖ ἐπάνω εἰς τὰ ἰκρίωματα. Πόσον ἐπιθυμοῦσε νὰ ἐπιπτεε κάτω ἀπὸ τὴν σκαλωσιὰ καὶ νὰ ἐσποῦσε τὰ κόκκαλά του! Πόσους πνευματώδεις συνδυασμοὺς δὲν ἐφεύρισκε φανταζόμενος τὴν πτώσιν του καὶ τὰς διαφορὰς πληγὰς του, καθ' ἣν στιγμὴν παρετήρει τὸν Πετουνικῶφ νὰ σκαλώνῃ ἐπάνω εἰς τὸ ἰκρίωμα τοῦ ἐργοστασίου του, ὡς ἂν ἀράχνη ἐπάνω εἰς τὸ δίχτυ τῆς! Καὶ χθὲς ἀκόμη τοῦ εἶχε φανῆ ὅτι ἔξαφνα ἕνα σανίδι ἔτρεμε ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἔμπορου, ὁ δὲ Ἰλαρχος εἶχε πεταχθῆ ἀπὸ τὸ καθίσμα του κατασυγκινημένος... Δυστυχῶς δὲν ἠκούθησε τίποτε.

* *

Καὶ σήμερον, ὅπως πάντοτε, τὸ κτίριον αὐτὸ τὸ κόκκινον ὀρθοῦται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἀριστείδη Κουβάλδα, τόσον στερεόν, τόσον καλοκτισμένον, τόσον ἰσχυρῶς προσκολλημένον εἰς τὴν γῆν, ὡς ἂν νὰ ἐδύζαινε ἰκμάδα ἀπὸ αὐτήν. Ἐφαίνετο δὲ ὅτι μὲ γέλωτα ψυχρὸν καὶ νεκρικὸν περιφρονοῦσε τὸν Ἰλαρχον, μὲ τὰς χαινούσας ὀπὰς τῶν τοίχων του. Ὁ ἥλιος χύνει ἐπάνω του τὰς ἀκτῖνάς του μὲ τόσην δαψίλειαν, ὅσην καὶ ἐπάνω εἰς τὰ δύσμορφα σπήτια τοῦ προαστείου.

— Καὶ ἂν...; ἐφώναξε μόνος του ὁ Ἰλαρχος καταμετρῶν μὲ τὰ μάτια τὸν τοῖχον τοῦ ἐργοστασίου. Νόστιμο θὰ ἦτο, ἂν...

Ὁλωσ εὐθυμὸς, κατενθουσιασμένος ἀπὸ τὴν

Η ΜΗΔΕΙΑ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ
(Μήδεια ή **Second Weber**. Γαλλική Κωμωδία)

ἐνδόμυχον σκέψιν του ὁ Ἄριστείδης Κουβάλδας ἐσηκώθη μὲ ἓνα πήδημα καὶ διηυθύνθη ὀρμητικῶς πρὸς τὸ καπηλεῖον τοῦ Βασιλώφ, χαμογελῶν καὶ ὑποψιθυρίζων κάτι μέσα στὰ δόντια του.

Ὁ Βασιλώφ ὀπίσω ἀπὸ τὸ γραφεῖόν του τὸν ὑπεδέχθη μὲ φιλικὰς ἀποστροφάς:

— Εὐχόμεθα τὸ «ὡς εὖ παρέστης» στὴν Ἐξοχότητά σας!

Μὲ ἀνάστημα μέτριον, μὲ κεφάλι φαλακρὸν φέρον ὀλίγας ψαράς τρίχας εἰς τὴν κορυφήν κτενισμένας, μὲ τὰ ξυρισμένα μάγουλα καὶ μὲ μουστάκια προτεταμένα, ὅμοια μὲ βούρτσας τῶν ὀδόντων, εὐθυτενὴς καὶ πανούργος, ἐστέκετο ἐκεῖ

ἐνδεδυμένος μὲ δερμάτινον ἐπανωφόρι κνιτακηλιδωμένον. Ὅλαι αἱ κινήσεις του ἐπρόδιδαν ἀρχαῖον ὑπαξιωματικόν.

— Γέγκορ, ἔχεις τὸ ἔγγραφο τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τὸ σχέδιον τοῦ σπητιοῦ σου; ἠρώτησεν ἀποτόμως ὁ Κουβάλδας.

— Τὰ ἔχω.

Ὁ Βασιλώφ ὑποπτος ἔπαιξε τοὺς πανούργους ὀφθαλμούς του καὶ τοὺς διηύθυνε εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἱλάρχου, ὅπου ἔδλεπε κάτι ἀσύνηθες.

— Δεῖξε μού τα! ἀνακράζει ὁ ἱλάρχος, μὲ μιὰ γροθιά ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι του.

Καὶ ἔλαβεν ἐν κάθισμα πλησίον του,

— Μὰ γιατί; ἠρώτησεν ὁ Βαβιλῶφ, ἀποφασισμένος ἐκ τῶν προτέρων νὰ ὑποκίψη, διότι ἔβλεπε τὸν ἐρεθισμόν τοῦ Κουβάλδα.

— Βλάκα, φέρον τα γρήγορα!

Ὁ Βαβιλῶφ ἐσούφρωσε τὸ μέτωπόν του καὶ ὕψωσε βλέμμα ἐπικαλεστικὸν πρὸς τὴν ὄροφὴν, συγκεντρῶντων δῆθεν τὰς ἀναμνήσεις του.

— Ποῦ νὰ εἶναι τώρα τὰ διαβολόχαρτα αὐτά;...

Ἡ ὄροφὴ δὲν ἤμποροῦσε νὰ τοῦ δώσῃ καμμίαν ὁδηγίαν ἐπὶ τῆς συνομιλίας των· τότε ὁ πρῶτον ὑπαξιωματικὸς προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς κοιλίας του καὶ μὲ ὕψος σοβαρὸν καὶ συλλογισμένον, ἤρχισε νὰ παίξῃ μὲ τὰ δάκτυλα ταμποῦρλο ἐπάνω στὸ γραφεῖόν του.

— Ἄς λείψουν αὐτοὶ οἱ μορφασμοὶ! ἐφώναξεν ὁ Ἰλαρχος, πού δὲν τὸν ἐχώνευε, διότι ἐσυλλογίζετο ὅτι θὰ ἦτο ἀρμοδιώτερον δι' ἓνα ἀρχαῖον στρατιώτην νὰ εἶναι κλέπτης παρὰ κάπηλος.

— Μὰ... προσπαθῶ νὰ θυμηθῶ, Ἀριστείδη Φόμιτς... Ἄ! θαρρῶ πὼς ἔμειναν στὸ Δικαστήριον. Ὅταν ἐπῆγα νὰ τὰ καταγράψω...

— Γεγκοράκη, ἄφησέ τ' αὐτά... γιὰ τὸ δικό σου τὸ συμφέρον, δεῖξε μου στὴ στιγμή τὸ σχέδιον, τὴν πράξιν τῆς ἀγορᾶς καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα. Μπορεῖ νὰ κερδίσης μ' αὐτὸ ἀπάνω ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες ρούμπλια... Κατάλαβες;

Ὁ Βαβιλῶφ δὲν ἐκατάλαβε τίποτε, ἀλλ' ὁ Ἰλαρχος εἶχεν ὁμιλήσει μὲ τόνον τόσον αὐθεντικόν, μὲ τὸ ὕψος τόσον σοβαρὸν, ὥστε τὰ μάτια τοῦ ὑπαξιωματικοῦ ἦναι ἀπὸ φλογερὰν περιέργειαν: εἶπεν ὅτι θὰ ἐπῆγαινε νὰ κοιτάξῃ μὴπως εὕρισκοντο τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἰς τὰ συρτάρια του καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν θύραν ἣτις εὕρισκετο ὀπισθεν τοῦ γραφείου του. Ἐπανῆλθε μετὰ δέκα λεπτὰ μὲ τὰ χαρτιά ἀνὰ χεῖρας, μὲ ὕψος ὑπερτάτης καταπλήξεως ἐπὶ τῆς χονδροειδοῦς μορφῆς του.

— Ἐ, νὰ πού εἶτανε στὸ σπῆτι, τὰ βρωμόχαρτα αὐτά!

— Νὰ μοῦ χαθῆς, παλιάτσε! Κ' ἔκαμες καὶ στρατιώτης! εἶπεν ὁ Κουβάλδας, διὰ νὰ τὸν καταισχύνῃ.

Ἦρπασε ἀπὸ τὰς χεῖράς του ἓνα πανὶ πού εἶχε τυλιγμένα τὰ ἔγγραφα μέσα εἰς κυανοῦν φάκελλον. Κατόπιν ἀφοῦ τὰ ἐξεδίπλωσε ἐξεγείρων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν περιέργειαν τοῦ Βαβιλῶφ, ὁ Ἰλαρχος ἤρχισε νὰ διαβάξῃ λεπτομερῶς ὑπογογγύζων συγχρόνως μὲ τρόπον ἐμφαντικόν. Ἐπιτέλους σηκώνεται μὲ ὕψος ἀποφασιστικόν, διευθύνεται πρὸς τὴν θύραν, ἀφήνων τὰ χαρτιά ἐπάνω εἰς τὸν πάγκον καὶ λέγει περιφρονητικῶς πρὸς τὸν Βαβιλῶφ:

— Περίμενε!... μὴν τὰ διπλώσης!

Ὁ Βαβιλῶφ συνέλεξε τὰ χαρτιά, τὰ ἔθεσε μέσα εἰς τὸ συρτάριον τοῦ λογιστηρίου του, καὶ τὰ ἐκλείδωσε λέγων ἐπανειλημμένως: «Ἐδῶ εἶστε καλὰ κλεισμένα!...» Κατόπιν ἔτριψε σκεπτικῶς τὸ φαλακρὸν κρανίον του καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν κλίμακα. Εἶδε τὸν Ἰλαρχον νὰ καταμετρᾷ τὴν πρόσοψιν τοῦ καπηλείου λογαριαζῶν τὰ βήματά του, νὰ πλαταγίζῃ τὰ δάκτυλά του καὶ νὰ ξαναρ-

χίζῃ τὸ καταμέτρημα σκεπτικῶς μὲν ἀλλ' ἱκανοποιημένος.

Ἡ ὄψις τοῦ Βαβιλῶφ συνεστάλη, κατόπιν ἐχαλαρώθη καὶ ἔπειτα ἐφωτίσθη φαιδρά:

— Ἀριστείδη Φόμιτς! εἶναι δυνατόν; ἀνέκραξεν ὅταν ὁ Ἰλαρχος τὸν ἐπλησίασε.

— Βλέπεις... ἂν εἶναι δυνατόν! Σοῦ ἔχει φάγει σχεδὸν ἓνα μέτρο. Αὐτὸ ἀπὸ ἐμπρός, τώρα νὰ δοῦμε καὶ στὸ βάθος.

— Στὸ βάθος;... εἰκοσιένα μέτρα!

— Ἄ! εἶσαι σωστὴ ἀλεπού καὶ κατάλαβες τί ἤθελα.

— Μὰ βέβαια, Ἀριστείδη Φόμιτς!... Σεῖς ὅμως ἔχετε ἓνα μάτι!... βλέπετε δυὸ μέτρα κάτω ἀπὸ τὴ γῆς! ἀνέκραξεν ὁ Βαβιλῶφ γοητευμένος.

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἐκάθηντο ἀπέναντι ἀλλήλων εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Βαβιλῶφ, ὁ δὲ Ἰλαρχος ἔλεγεν εἰς τὸν κάπηλον καταπίνων τὴν μπίραν του κατὰ μεγάλας δόσεις:

— Λοιπὸν ὀλόκληρος ὁ τοῖχος τοῦ ἐργοστασίου εἶναι χτισμένος ἐπάνω σὲ δικό σου χῶμα. Ἐνέργεια λοιπὸν ὅσο μποροῦμε. Ὁ Δάσκαλος θάρρη σὲ λίγο καὶ θὰ τὸν βάλουμε νὰ μᾶς συντάξῃ μίαν ἀναφορὰ στὸ δικαστήριον· θὰ ὀρίσουμε χαμηλὰ τὴν ἀξία τοῦ διαφιλονεικουμένου ἐδάφους, γιὰ νὰ μὴν πλερώσουμε πολλὰ δικαστικά ἐξόδα, ἀλλὰ θὰ ζητήσουμε νὰ κατεδαφίσῃ τὸν τοῖχο. Αὐτὸ ζευζέκη μου, ὀνομάζεται «σφετερισμὸς ἰδιοκτησίας»!... μὴ πολὺ εὐχάριστη σύμπτωση γιὰ σένα. Ἄς κατεδαφίσουν!... Νὰ κατεδαφίσῃ ἓνα ἐργοστάσιον καὶ ὕστερα νὰ τὸ ξαναχτίσῃ... αὐτὸ κοστίζει ἀκριβούτσικα. Ἄν θελήσῃ φιλικὸ συμβιβασμό, βιάσε τον τότε στὸ σ' αμνὶ, τὸν Ἰούδα! θὰ ὑπολογίσουμε τί θὰ ἐκόστιζε ἢ κατεδάφισις μὲ τὸν ἀκριβέστερον τρόπο λογαριαζόντας καὶ τοὺς πλίνθους πὺν θὰ ἔσπαναν, τὸ βάθος τοῦ σκαψίματος γιὰ τὰ καινούργια θεμέλια... θὰ τὰ λογαριάσουμε λεπτομερῶς ὅλα! θὰ ἐκτιμήσουμε ἀκόμα τὸν καιρὸ πού θὰ χρειασθῇ... Ἐλα λοιπὸν, Ἰούδα Πετουνικῶφ, ἐντιμότητα ἀνθρώπε... τί ἔχετε νὰ πῆτε γιὰ δυὸ χιλιάδες ρούμπλια;

— Δὲν θὰ τὰ δώσῃ! τὸν ἀντέκρουσε ὁ Βαβιλῶφ, ἀνήσυχος, μισοκλείων τοὺς ἀπλήστους ὀφθαλμούς του πού ἔλαμπαν.

— Δὲν τὸν νοιώσες! θὰ τὰ δώσῃ πολὺ καλά... Ἐλα, κούνησε λίγο τὸ ξερὸ σου... τί θὰ κάμῃ; Νὰ χαλάσῃ ὅ,τι ἔχτισε;... Ἀλλά, ἀνοιξε καλά τὰ μάτια σου Γεγκοράκη, νὰ μὴ σὲ καταφέρῃ... αὐτὸς θὰ ζητήσῃ νὰ σὲ ἀγοράσῃ... μὰ ἐσὺ νὰ μὴν κουληθῆς φτηνά! θὰ σὲ φοβερίσῃ... μὰ μὴ φοβηθῆς!... Ἐδῶ εἵμαστε μεῖς...

Τὰ μάτια τοῦ Ἰλαρχοῦ ἀκτινοβολοῦσαν ἀπὸ ἀγρίαν χαρὰν, ἢ δὲ μορφὴ του, πορφυρᾷ ἀπὸ τὸν ὑπερερεθισμόν, συνεσπᾶτο σπασμωδικῶς. Ὑπεδαύλισε τὴν πλεονεξίαν τοῦ καπηλείου καὶ ἀφοῦ τὸν κατέπεισε νὰ ἐνεργήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν γρήγορα, ἀπῆλθε θριαμβευτικῶς, ἀγρίως ἄσπονδος.

*
*
*

Τὸ βράδυ, ὅλοι οἱ «ξεπισμένοι» ἔμαθαν τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ἰλαρχοῦ καὶ συνεζήτησαν ζωη-

ρῶς τὴν μέλλουσαν πορείαν τοῦ Πετουνικῶφ. Ἀναπαρίστων μὲ ζωηρὰ χρώματα τὴν ἐκπληξιν καὶ τὴν λύσσαν του, τὴν ἡμέραν πού ὁ κλητὴρ θὰ τοῦ παρουσίαζε τὴν κλῆσιν γιὰ νὰ τὴν ὑπογράψῃ. Ὁ Ἰλαρχος ἠσθάνετο τὸν ἑαυτόν του ἠρωα. Ἦτο εὐτυχής, ὅλος δὲ ὁ πῆριξ του κόσμος ἦτο εὐχαριστημένος. Μεγάλη μάζα ἀμαυρῶν σωμάτων, ρακενδύτων, ἔμεναν πλαγιασμένα εἰς τὴν αὐλήν, ἐθορύβουν καὶ διεσκέδαζαν, κατενθουσιασμένα ἀπὸ τὴν εἶδησιν. Ὅλοι ἐγνώριζαν τὸν ἔμπορον Πετουνικῶφ διότι τὸν εἶδαν νὰ περνᾷ ἀπὸ ἐκεῖ πολὺ συχνά. Σουφρώνων τὰ μάτια του μὲ ὑπεροψίαν, οὔτε τοὺς ἐπρόσεχε κἄν, ἐκλαμβάνων αὐτοὺς ὡς συντρίμματα πού ἦσαν ριχμένα ἐντὸς τῆς αὐλῆς. Ἡ μεγάλη του περιουσία τοὺς ἐξηρῆθιζε· κί' αὐτὰ δὲ ἀκόμη τὰ ὑποδήματά του ἔστιλβαν, σὰν νὰ τοὺς περιφρονούσαν ὅλους ἐκεῖ. Ἄλλ' ἰδοὺ ὅτι ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς ἔμελλε νὰ καταφέρῃ ἰσχυρὸν κτύπημα κατὰ τῆς τσέπης τοῦ ἔμπορου αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς φιλευτίας του. Δὲν τοὺς ἱκανοποιούσε αὐτὸ κάπως;

Κάθε κακὴ πράξις εἶχε διὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς παράδοξον θέλητρον. Ἦτο τὸ μόνον ἰδιόκτητον ὄπλον εἰς τὰς χεῖράς των καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν των. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη, ὁ καθένας των εἶχε καλλιεργήσει μέσα του κάποιον ἀόριστον συναίσθημα, ἡμισυνείδητον, κάποιαν ὀξείαν ἀπέχθειαν καὶ ἀντιπάθειαν πρὸς τὸν καλῶς ἀνατεθραμμένον κόσμον καὶ ἐνδεδυμένον διαφορετικὰ καὶ ὄχι μὲ κουρέλια ὅπως ἐκεῖνοι, ἐνυπῆρχε δὲ εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν τὸ αἶσθημα τοῦτο κατὰ διαφόρους βαθμοὺς τῆς τελειοποιήσεώς του. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἦτο πού ἐξύπνα εἰς τοὺς «ξεπεσμένους» κάποιον ζωηρὸν καὶ ἐνθέρμον ἐνδιαφέρον διὰ τὸν πόλεμον τὸν ὁποῖον εἶχε κηρύξει ὁ Κουβάλδας κατὰ τοῦ ἔμπορου Πετουνικῶφ.

Ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας τὸ ἄσυλον ἔζησε μὲ τὴν προσδοκίαν νέων εἰδήσεων, καθ' ὅλον δὲ τὸν χρόνον αὐτόν, ὁ Πετουνικῶφ δὲν ἐφάνη οὔτε ἀπαξ εἰς τὰ ἰκριώματι τῆς οἰκοδομῆς. Εἶχαν μάθει ὅτι δὲν ἦτο εἰς τὴν πόλιν καὶ ὅτι ἡ κλῆσις δὲν τοῦ εἶχεν ἐπιδοθῆ ἀκόμη. Ὁ Κουβάλδας ἐβρυχᾶτο ἐκστομίζων τὰ μύρια κατὰ τῆς ἀδρανείας τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας. Εἶναι ἀμφίβολον ἂν ὑπῆρξε ποτὲ πρόσωπον περιμενόμενον μὲ τόσην ἐντασιν ἀνυπομονησίας, ὅσην εἶχαν οἱ ξυπόλυτοι ἐκεῖνοι.

— «Δὲν ἔρχεται, δὲν ἔρχεται ὁ καλὸς μου...

Δὲ φαίνεται, ἄχ! γιατί δὲ μ' ἀγαπᾷ...»
ἔτραγουδοῦσε ὁ διάκο-Ταράσης, μὲ τὸ μάγουλό του στηριγμένον εἰς τὴν χεῖρα καὶ παρατηρῶν τὸν λόφον τῆς πόλεως μὲ βλέμμα κωμικῶς ἀλγεινόν.

Ἐπιτέλους μίαν ἡμέραν πρὸς τὸ βράδυ, ὁ Πετουνικῶφ ἐφάνη. Ἐφθασεν ἐντὸς μικροῦ μοναπλοῦ κάρρου, μὲ τὸν υἱόν του ὡς ἠνίοχον — ἕνα νέον μὲ κόκκινα μίγουλα, ὅστις ἐφόρει μακρὸν νταμωτὸν ἐπανωφόρι καὶ μαῦρα ματογυᾶλια. Προσέδεσαν τὸ ἄλογον εἰς τὴν σκαλωσιάν· ὁ υἱὸς ἔσυρεν ἀπὸ τὸ θυλάκιόν του ἕνα σχοινὶ πρὸς καταμέτρησιν, παρουσίασε τὴν μίαν ἄκραν εἰς τὸν πατέρα του, ἤρχισαν δὲ νὰ κα-

ταμετροῦν τὸ ἔδαφος, ἀμφότεροι σιωπηλοὶ καὶ σοβαρῶς ἀπησχολημένοι.

— «Ἄ! ἄ! ἐπρόφερε θριαμβευτικῶς ὁ Ἰλαρχος.

Ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι εἰς τὸ ἄσυλον ἦλθαν εἰς τὴν θύραν καὶ παρατήρουν ἐκφράζοντες ὑψηλοφώνως τὰς ἰδέας των δι' ὅτι συνέδαινε ἐκεῖ.

— «Ἄ, τὴν καταραμένη συνήθειά τῆς κλεψιάς!... ὁ ἄνθρωπος κλέπτει ἀκόμη κί' ἀπὸ ἀγνοίαν, καὶ ριψοκινδυνεύει νὰ χάσῃ περισσότερο ἀπ' ὅτι ἔχει κλέψει... ἔλεγε μὲ εἰρωνικὴν συμπάθειαν ὁ Ἰλαρχος προκαλῶν τὸν γέλωτα τοῦ ἐπιτελείου του ὡς καὶ ὀλόκληρον σωρὸν παρατηρήσεων τοῦ αὐτοῦ εἶδους.

— «Ἐ, παληκαρᾷ μου! ἀνέκραξεν ἐπιτέλους ὁ Πετουνικῶφ ἐρεθισμένος ἀπὸ τὰς εἰρωνείας αὐτὰς καὶ τοὺς χλευασμούς, πρόσεξε!... Γιατί ἂν σὲ τραθήξω, γι' αὐτὰ πού λές, μπρὸς τὸν εἰρηνοδίκη!...

— Δίχως μάρτυρας, τίποτε δὲν μπόρεῖς νὰ κάμῃς. Ὁ γυιὸς δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ μαρτυρήσῃ ὑπὲρ τοῦ πατρός, ἀπήντησεν ὁ Ἰλαρχος.

— Πολὺ καλά, θὰ δῆς!... Μᾶς κάνεις γιὰ τὴν ὥρα τὸ μεγάλο καπετάνιο, μὰ θᾶρθη μιά μέρα πού θὰ σοῦ τρίψουν τὴ μούρη καὶ σένα!

Καὶ ὁ Πετουνικῶφ τὸν ἀπειλοῦσε μὲ τὸν δάκτυλον. Ὁ υἱὸς του, γαλήνιος καὶ ἀπορροφημένος ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμούς του, δὲν ἐπρόσεξε διόλου εἰς τὴν μικρὰν ἐλείνην μάζαν τῶν βρωμερῶν ἀνθρώπων, πού ἐχλεύαζαν μοχθηρῶς τὸν πατέρα του. Οὔτε κἄν ἕνα βλέμμα δὲν ἔρριψε πρὸς τὸ μέρος των.

— Τὸ μικρὸ τὸ ἀλεπουδάκι ξέρει καὶ κρατεῖ τὴν πόζα του! παρατήρησε τὸ Λεῖψανον, διότι εἶχε παρακολουθήσει ἐξ ἀρχῆς ὅλας τὰς πράξεις καὶ τὰ κινήματα τοῦ Πετουνικῶφ υἱοῦ.

Ἀφοῦ ἔλαβεν ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας καταμετρήσεις ὁ Ἰδᾶν Ἀνδρέεβιτς, συνωφρυνώθη, ἀνέβη δίχως νὰ εἶπῃ τίποτε εἰς τὸ κάρρον του καὶ ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ υἱὸς του ἐπορεύθη μὲ βῆμα σταθερὸν πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Βαβιλῶφ καὶ ἐξηφανίσθη ἐκεῖ μέσα.

— «ὦ! ὦ! εἶναι ἕνας νέος κλέφτης μὲ ἀποφασιστικὸ χαρακτῆρα... Μάλιστα! Γιὰ νὰ δοῦμε, τί μέλλει νὰ συμβῆ; εἶπεν ὁ Κουβάλδας.

— «Ἐ, τί θὰ συμβῆ; Ὁ νέος Πετουνικῶφ θὰ ἀγοράσῃ τὸν Γέγκορ Βαβιλῶφ! εἶπε τὸ Λεῖψανον μετὰ πεποιθήσεως.

Ἐπλατάγισε τὴν γλῶσσάν του, ἡ δὲ σουβλερὴ μορφή του ἐξέφραζε πλήρη ἱκανοποίησιν.

— Μήπως σ' εὐχαριστεῖ αὐτό; ἠρώτησεν ἀγριεμένος ὁ Κουβάλδας.

— Μοῦ εἶνε πολὺ εὐχάριστο νὰ βλέπω ὅτι οἱ λογαριασμοὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δὲ δὲν πραγματοποιοῦνται, ἐξηγήθη τὸ Λεῖψανον μετὰ χαρᾶς, μισοκλείων τὰ μάτια καὶ τρίβων τὰς χεῖρας.

Ὁ Ἰλαρχος ἐπτυσσε μετ' ἀγανακτικῆσεως καὶ δὲν εἶπε λέξιν. Ὅλοι ἐστέκοντο ἐκεῖ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἡμικατεστραμμένης οἰκίας, σιωπηλοὶ, προσβλέποντες τὴν θύραν τοῦ ξενοδοχείου. Μία ὥρα καὶ πλέον διέρρευσεν ἐν τῇ ἀφώνῳ ταύτῃ προσδοκία. Κατόπιν ἡ θύρα τοῦ καπηλείου ἤνοιξε, ὁ

δὲ νέος Πετουνικὸς ἐξῆλθεν, ἐπίσης γαλήνιος, ὅπως ὅταν εἶχεν εἰσέλθει. Ἐσταμάτησε μίαν στιγμήν, ἔβηξεν, ἀνεσήκωσε τὸ περιλαίμιον τοῦ ἐπανωφορίου του, ἔρριψεν ἓνα βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων οἵτινες τὸν παρετήρουν καὶ μετὰ ταῦτα ἤρχισε νάναθαίνειν τὸν ἀνήφορον πρὸς τὴν πόλιν.

Ὁ Ἰλαρχος τὸν παρηκολούθησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸ Λεῖψανον ἐγέλασε πικρῶς:

— Ἴσως ἔχεις δίκιο, βρὲ γέννημα σκορπιῶ καὶ ὄχεντρος... Καλὰ μυρίζεσαι ὅλες τὶς προστυχιές πού γίνονται... μάλιστα. Ὁ νέος αὐτὸς κλέφτης, πού μέλλει νὰ ξεπεράσῃ τὸν πατέρα του, φαίνεται ὅτι κατώρθωσε τοὺς σκοπούς του... Πόσα νὰ τοῦ ξεκόλλησε ἄραγε ὁ Γεγκοράκης μας; θὰ τὰ λάβῃ. Γιατὶ εἶναι κι' αὐτὸς ἀπὸ τῆ ζύμη τους; θὰ τὰ ἔλαβε!... ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρῃ! Ἐγὼ τοῦ ἔβαλα μάτια σ' αὐτὴ τὴ δουλειά. Ἄχ, τώρα νοιώθω τὴν κουταμάρα μου... Ναί, ἡ ζωὴ εἶναι ἐναντίον μας, ἀδελφοί μου κανάγηδες! Κι' ὅταν ἀκόμα φτύνη κινεῖς στὸ πρόσωπο τοῦ γείτονά του, τὸ σάλιο θὰ τοῦ γυρίσῃ στὰ μοῦτρα...

Παρηγορηθεὶς ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ὁ ἐντιμος Ἰλαρχος, παρετήρησε τὸ ἐπιτελεῖόν του. Ὅλοι ἦσαν ἀπογοητευμένοι, διότι ὅλοι ἠσθάνοντο ὅτι πᾶν ὅ,τι διέτρεξε μετὰ τοῦ Βαβιλῶος καὶ τοῦ Πετουνικῶος, εἶχε συμβῆ διαφορετικὰ παρ' ὅ,τι εἶχαν ἐλπίσει. Καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν κατηγανακτημένοι. Εἶναι πλέον ταπεινωτικὸν δι' ἓνα ἄνθρωπον, ὅταν συναισθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀνίσχυρον διὰ νὰ πράξῃ τὸ κακόν, παρὰ ὅταν συναισθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀνίσχυρον διὰ τὸ καλόν: εἶναι τόσον ἀπλοῦν καὶ τόσον εὐκόλον τὸ κακόν!

(Ἐπεταί συνέχεια)

Μετάφρασις Δ. Π. Ἀλβανοῦ

ΛΟΥΛΟΥΔΑΚΙΑ

Κεῖ στὸ χωριαδάκι πέρα
σ' ἓνα φράχτη μιὰν ἡμέρα
λουλουδάκια δροσερά,
τὰ καλά των φορεμένα,
ντροπαλά, συγκινημένα
στέκουν ὄλα μιὰ σειρά.

— Μὰ γιατί αὐτὴ ἡ παράτα,
λουλουδάκια, μὲς στὴ στράτα;—
καὶ μοῦ λέγουν: «Σὰν κ' ἐμᾶς
ροδοκόκκινο λουλουδι
θὰ περάσῃ κοπελοῦδι
κχι! θὰ φέρωμε τιμάς».

Μυτιλήνη.

Φίλων Ὀφερέτης

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟΥ „ΠΑΡΑΝΘΡΩΠΟΥ“

Κάτι πιδ ἄδειο κι' ἄχαρο
Κι' ἀπ' τὴ νέκρα τῆς ἐρήμου
Κι' ἀπ' τῶν τάφων τὴν ἐρμιᾶ
Κλαίει μέσα στὸ Κορμί μου.

Κάτι πιδ ὠριο καὶ ζεστὸ
Κι' ἀπ' τὴ σάρκα τοῦ κορμιοῦ μου
Πλημμυρίζει ἠλιόφαντο
Τὰ τετράπλατα τοῦ Νοῦ μου.

Κ' εἶμαι ἡ φλόγα τῆς ζωῆς
Μέσ' στὰ σκότη τῶν μνημάτων....
— Ὁ ἀνατρίχιασμα κορμιῶν
Καὶ ὦ θανάτωμα πνευμάτων.

Μυτιλήνη.

Θ. Θεοδωρίδης

Η ΦΥΓΗ ΤΟΥ Λ. ΤΟΛΣΤΟΗ

ΤΡΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ

1.

Τὸ παρακάτω γράμμα τοῦ μεγάλου σοφοῦ τῆς Γιάσναγιας Πολιάνας, γραμμένον πρὸ 13 ἐτῶν, εὐρέθη μετὰ τὸν θάνατόν του ἀνάμεσα στὰ χαρτιά του, κλειστὸν εἰς φάκελλον μὲ τὴν ιδιόχειρόν του ἐπιγραφήν:

«Παρακαλῶ τὸ γράμμα τοῦτο νὰ δοθῇ στὴν γυναῖκά μου Σοφία Ἀνδρέγεβνα μετὰ τὸν θάνατόν μου».

Ἄπὸ τὸ γράμμα αὐτὸ βλέπομεν ὅτι πρὸ

πολλοῦ ἤδη ὁ μέγας διδάσκαλος τῆς ἀγάπης τὸ εἶχε κατὰ νοῦν νὰ φύγη μακρὰν καθὼς καὶ τὰς αἰτίας ποῦ τὸν ἠνάγκασαν νὰ τὸ κάμη :

« Ἀκριβὴ μου Σόνια! ¹⁾

Πρὸ πολλοῦ ἤδη, ἡ ζωὴ ποῦ περνοῦ ἐδῶ, δὲν συμφωνεῖ καθόλου μὲ τὰς ἀρχάς μου. Νὰ σὰς ἀναγκάσω ν' ἀλλάξετε ζωὴ καὶ ἔθιμα ποῦ ἐγὼ σὰς ἔχω μάθει, δὲν ἔμπορῶ. Πρὸ πολλοῦ εἶπα νὰ σὰς ἀφίσω καὶ νὰ φύγω, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκαμα, διότι ἐσκέφθηκα ὅτι θὰ στερήσω τὰ παιδιὰ μας, τώρα ποῦ εἶναι μικρά, τὴν ἐπιρροὴ ποῦ ἔχω ἐπάνω τους καὶ θὰ σὰς λυπήσω πρὸς τούτους. Ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξακολουθήσω νὰ ζῶ ἔτσι ὅπως ἔζησα 16 χρόνια τώρα, πότε παλαίων μὲ τὴν συνειδησίν μου καὶ λογοφέρων μαζί σας, πότε ὑποκύπτων εἰς τὰ παλαιὰ μου ἔθιμα ποῦ μὲ περικυκλώνουν ἐδῶ, μοῦ φαίνεται ἀδύνατο πειὰ καὶ γι' αὐτὸ ἀποφάσισα νὰ πραγματοποιήσω ἐκεῖνο ποῦ πρὸ πολλοῦ ἐσκόπευα νὰ κάμω, νὰ φύγω μακρὰν, διότι πρῶτον μὲν τὰ χρόνια μου περνοῦν καὶ ἡ ζωὴ γίνεται πειὸ βαρεῖα καὶ πειὸ πολὺ ζητεῖ τὴ μοναξιά καὶ δεύτερον, τὰ παιδιὰ μας πειὰ ἐμεγάλωσαν καὶ ἡ ἐπιρροὴ μου δὲν τοὺς χρειάζεται καὶ ὅλοι σας ἐνδιαφέρεσθε πολὺ περισσότερο γιὰ ἄλλα πράγματα παρὰ γιὰ μένα, ὥστε ἡ ἀπουσία μου ἀπὸ τὸ μέσον σας δὲν θὰ σὰς πολυφανῆ. Ὅπως οἱ Ἰνδοὶ ὅταν φθάσουν τὰ 60 ἔτη φεύγουν εἰς τὸ δάσος, ὅπως κάθε γερο-θρησκός θέλει τὰ γερατειὰ του νὰ τὰ περάσῃ στὴ μοναξιά ἀφιερῶντων τὰ τελευταῖα του χρόνια εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὄχι στὰ παιγνίδια, στὰ χαρτιὰ καὶ στὰς διασκεδάσεις, ἔτσι κ' ἐγὼ μπαίνοντας στὰ 70, μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά ζητῶ τὴν ἡσυχία καὶ τὴ μοναξιά, ἡ ὁποία ἂν καὶ δὲν θὰ εἶναι ὅλως διόλου σύμφωνη μὲ τὰς ἀρχάς μου καὶ μὲ τὴν συνειδησίν μου, ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν θὰ ὁμοιάξῃ τὴν τωρινή μου ζωὴ.

Ἄν ἐδοκίμαζα νὰ φύγω φανερά, τότε θ' ἀρχίζατε τὰ παρακάλια, θ' ἀρχίζατε νὰ μαλώνετε, νὰ κρίνετε καὶ νὰ μὲ κατακρίνετε, ἕως ὅτου θὰ μὲ ἐκρυνώνατε καὶ θὰ ἔμενα πάλι ἐδῶ, ἐνῶ ἐγὼ θέλω καὶ καλὰ νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ ἀπόφασίς μου. Σὰς παρακαλῶ, λοιπόν, νὰ μὲ συγχωρήσετε ἂν ἡ πράξις μου αὐτὴ σὰς φέρει λύπη καὶ προπάντων εἰς ἐσένα Σόνια! Ἄφισέ με, Σόνια, νὰ φύγω μὲ τὸ θέλημά σου καὶ μὲ τὴν καρδιά σου καὶ μὴ μὲ ζητᾶς, οὔτε νὰ θυμώσης θέλω, οὔτε νὰ μὲ κατακρίνης. Τό, ὅτι σὲ ἄφισα κ' ἔφυγα, δὲν θὰ πῆ πὼς εἶμουν δυσαρεστημένος μαζί σου.

Ξεύρω πολὺ καλὰ ὅτι σοῦ εἶναι ἀδύνατο καὶ δὲν ἔμπορεῖς ν' ἀλλάξῃς τώρα τὴ ζωὴ σου καὶ νὰ γίνῃς θῦμα εἰς ἰδέας ποῦ δὲν ἀσπάζεσαι. Γι' αὐτὸ δὲν σὲ κατακρίνω καθόλου καὶ ἀπεναντίας γλυκὰ γλυκὰ καὶ μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι φέρνω στὴν μνήμην μου τὰ 35 χρόνια ποῦ περάσαμε μαζί καὶ μάλιστα τὰ πρῶτα χρόνια, τότε ποῦ μὲ μητρικὴν αὐταπάρνησιν τόσο ὑπέμενες κ' ἔκαμες τὰ καθήκοντά σου.

Ἐδωκες εἰς ἐμένα καὶ στὸν κόσμον ἐκεῖνο ποῦ μποροῦσες νὰ δώσης. Ἐδειξες μεγάλην μητρικὴν ἀγάπην καὶ αὐταπάρνησιν καὶ πρέπει νὰ ἐκτιμηθῆς γι' αὐτὸ ὅσο χρειάζεται. Ἀλλὰ τὴν τελευταῖα περίοδο τῆς ζωῆς μας, τὰ τελευταῖα 15 χρόνια, ἡμεῖς πειὰ ἐχωρισθήκαμε, ἀπομακρυνθήκαμε πολὺ ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον. Δὲν

ἔμπορῶ νὰ πῶ, ὅτι πταίω, διότι ξεύρω πὼς ἐγὼ ἄλλαξα ὄχι γιὰ σένα, οὔτε γιὰ τὸν κόσμον, ἀλλὰ διότι δὲν ἔμπορῶ νὰ κάμω ἄλλιῶς. Καὶ σένα δὲν ἔμπορῶ νὰ σὲ κατακρίνω, διότι δὲν ἀσπάζηκες τὰς ἰδέας μου, ἀπεναντίας σ' εὐχαριστῶ καὶ ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσω τὸ ὅτι μοῦ ἔδωκες στὴ ζωὴ μου. Ὑγίαινε, ἀκριβὴ μου Σόνια!

Ὁ ἀγαπῶν σε

Α. Τολστόη»

8 Ἰουνίου 1897.

2.

Μίαν ἐβδομάδα πρὶν φύγη ἀπὸ τὴν Γιάσναγια Πολιάνα ἔστειλε τὸ ἀκόλουθον γραμματάκι πρὸς τὸν ἐπιστήθιον φίλον του Νόβικοβ :

« Μιχαὴλ Πετρόβιτς!

Σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα ποῦ προφορικῶς σὰς ἀνέφερα πρὶν φύγετε ἀπὸ ἐδῶ, ἔχω νὰ σὰς παρακαλέσω ἀκόμη καὶ τὸ ἐξῆς : ἂν πραγματικῶς ἐτύχαινε νὰ ἔλθω σὲ σὰς αὐτοῦ, δὲν θὰ σὰς εἶταν εὐκολο νὰ μοῦ βρῆτε στὸ χωριὸ σας μιὰ ξεχωριστὴ συμμαζευμένη καὶ ζεστὴ καλύβη ὅπου νὰ μένω, διὰ νὰ μὴ σὰς πονοκεφαλῶ καὶ στενοχωρῶ τὴν οἰκογένειά σας ; Κι' ἀκόμη, ἂν τυχόν κα θελήσω νὰ σὰς τηλεγραφήσω, δὲν θὰ βάλω τὴν ὑπογραφήν μου, ἀλλὰ τὸ ὄνομα Τ. Νικολάγεβ καὶ ἔχετε τὸ ὑπ' ὄψιν.

Περιμένω ἀπάντησίν σας καὶ φιλικῶς σφίγγω τὸ χέρι σας.

Α. Τολστόη

24 Ὀκτωβρίου 1910.

Σημειώσετε σὰς παρακαλῶ πὼς ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ μείνουν μεταξύ μας καὶ μόνον σεῖς θὰ τὰ ξεύρετε.

Α. Τ.

3.

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ γράμμα ποῦ ἄφισε στὴν γυναῖκά του τὰς ἡμέρας ποῦ ἔφυγε :

«... Ἡ φυγή μου θὰ σὲ βάλῃ εἰς μεγάλην θλίψιν καὶ λυποῦμαι γι' αὐτὸ, ἀλλὰ σὲ βεβαιῶ, δὲν ἔμποροῦσα νὰ κάμω ἄλλιῶς. Δὲν ἔμποροῦσα πειὰ νὰ ὑποφέρω περισσότερο, νὰ ζῶ στὴν πολυτέλεια ποῦ ἔξουσα πρὶν καὶ κάμνω ὅτι κάμνουν συνήθως οἱ γέροι στὴν ἡλικία μου· φεύγω ἀπὸ τὸν θόρυβον, γιὰ νὰ ζήσω στὴν μοναξιά καὶ στὴν ἡσυχία τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς μου.

Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴν ἔλθῃς κατόπιν μου καὶ διὰ μᾶς, ἂν μάθῃς ποῦ εὐρίσκομαι, διότι κ' ἂν μ' εὕρῃς δὲν θὰ ἔμπορέσης νὰ μὲ πείσης ν' ἀλλάξω τὴν ἀπόφασίν μου. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τόσο τίμια ζωὴ ποῦ ἐπέρασε μοῦ καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσης ἂν σοῦ ἔπταισα εἰς τίποτε καθ' ὅλην τὴν περίοδον ποῦ ἐξήσαμε μαζί, καθὼς κ' ἐγὼ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου σὲ συγχωρῶ, ἂν τυχόν καὶ μοῦ ἔκαμες τίποτε.

Προσπάθησε νὰ συνειθίσῃς εἰς τὰς νέας συνθήκας ποῦ σὲ βάζει ἡ φυγή μου καὶ νὰ μὴν αἰοθάνεσαι τίποτε κακὸ γιὰ μένα.

Α. Τολστόη»

Κων)πολις.

Νίκος Καστρινός

¹⁾ Ὑποχωριστικὸν τοῦ Σοφία.

Henryk Ibsen

Σ' ΕΝΑ ΛΕΥΚΟΜΑ

“Ολο καλὸ ποῦ κάμνει νεράϊδα σ' ἔκαλοῦσα
κι' ὀνόμαζά σε ἀστέρι μου.
“Ω Θε! ὄλ' αὐτὰ ἀλήθεια εἴσουνα
μιὰ πρόσκαιρη νεράϊδα
ἀστέρι... πεφραστέρι
ποῦ ἔσβυσε μέσα στ' ἄπειρο!

ΜΟΝΟΣ

Τοὺς τελευταίους καλεσμένους συντροφέψαμε
ὡς τὴν ἐξώπορτα τῆς βίλλας.
Τὸ χαῖρε μας στὸν ἄνεμο ξεψύχησε τῆς νύχτας.
Καὶ τώρα ὁ κῆπος καὶ τὸ σπίτι ποῦ ἀντηχοῦσαν
ἀπ' τῆς φωνούλας τῆς τὴν ἄρμονία
ἔσώπασαν τρομαχτικά!
Πρὶν φύγει εἴμουν ὀλόχαρος καὶ τώρα
ἔμεινα μόνος καὶ μόνος....

Μυτιλήνη.

Σίμος Ψυχάλινος

ΧΑΛΑΣΜΟΙ

Τί κλαῖς γιὰ τὸ λουλουδι ποῦ μαράθηκε;
Τὸ βελουδένιο ρόδο ποῦ πεθαίνει;
Τὸ μαρμαρόκρino τὸ φθισικό,
Ποῦ τὸ χυμὸ του βρωμοσκούλιο βυζαίνει;
Πές μου, τί κλαῖς καὶ γιὰ τοῦ ἡλίου τὸν πνιγμό,
Στῆς δύσης μέσα τὰ θολὰ τὰ ματονέρια;
Γιατί, γιατί νὰ νοιώθης μέσα σου καῦμό,
Γιὰ τὴ δροσιὰ ποῦ ὄλο ροφοῦν τὰ μεσημέρια;

Τὴ μεταξόφτερη πεταλουδίτσα τί τὴν κλαῖς,
Ποῦ τρεμουλιάζοντας στὸ φύλλο ξεψυχάει;
Καὶ τὸ γοργόδρομο ποτάμι τί τὸ μύρεσαι
Στὴν πικροθάλασσα ποῦ ἀφρόκρino σκορπάει;

Γιατί τάχα πικραίνεσαι γιὰ νειάτα παθιασμένα;
Γιὰ κάστρο γιγοντόχτιστο ποῦ κατελεῖ σεισμός;
Κι' ἀκόμα γιὰ τὸ ἐφτάχρωμο Ἡλιογέννητο γιο-
[φύρι,
“Οποῦ σὰν ἴσκιος σέρνεται καὶ σβύεται σὰν ἄχνός;

“Ωιμέ! στὰ χίλια δυὸ πικρὰ χαροπαλαίματα
Τὴ μιὰ Ὀμορφιά ξανοίγεις ν' ἀργοσδύνη...
Μὰ ἀκόμα κ' ἡ καταστροφή κάθε τρανοῦ Καλοῦ,
Υπέροχη ὀμορφιὰ δὲν εἶν' καὶ κείνη;
Μανδαμάδος.

Στρατῆς Μυριβήλης

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΠΕΤΡΟΣ ΡΑΪΣΗΣ

“Ο ποιητὴς Πέτρος Ραΐσης — ποῦ κάποια ἐ-
φημερίδα προχίτες μᾶς ἔφερε τὴν εἶδησι τοῦ θά-
νάτου του — ἦτανε κ' αὐτὸς ἀπὸ τοὺς τόσους
καὶ τόσους ἄλλους ποῦ ζοῦνε ἢ ζήσανε στὴν Ἑλ-
λάδα φορῶντας πάντα τὸ αἰώνιο μαρτυρικό
στεφάνι τῆς δυστυχημένης ζωῆς.

Βαθύτατο ἐγκυκλοπαιδικὸ κεφάλι μὲ ὠραία
καὶ γλυκύτατη ποιητικὴ ἀντίληψη, ἀκούραστος
καὶ σιωπηρὸς ζητητὴς κάποιου μακρυνοῦ ἰδα-
νικοῦ ποῦ τὸν τραβοῦσε πάντα σὰν παιχιδιά-
ρικο φῶς ἀνάμεσα εἰς τὸ σκοτεινὸ πένθος τῆς
ζωῆς του, μὲ τὴν ἐπιβλητικὴ καὶ χαροκαμένη
ὄψι τριαντάρη ποῦ ὀλοκάθαρα ἦτανε ζωγρα-
φισμένη ἐπάνω τῆς ἡ ἀνησυχία τοῦ ὠραίου καὶ
τοῦ ἀγνώστου, μεταφραστικῆς καὶ δημιουργός, τε-
χνίτης καὶ ἁρμονικὸς μὲ ὄλη τὴ μυστικιστικὴ βα-
θύτητα καὶ πεσσιμιστικὴ πικρότητα εἶτανε προ-
ορισμένος, ἂν δὲν τὸν συνέπαιρναν τόσο σκληρὰ
τὰ τελευταῖα ξεψυχίσματα τοῦ χειμῶνα, νὰ κα-
ταλάβῃ τὴν πρέπουσα θέσι του ἀνάμεσα στὸ
φιλολογικὸ κόσμο.

“Ο ποιητὴς Πέτρος Ραΐσης ἔγεινε γνωστὸς
σήμερα μόνον ἀπὸ τῆς ἀριστοτεχνικῆς μεταφρά-
σεως του.

Μίαν ἀπὸ αὐτὲς ἔστειλε πρὸ ὀλίγες ἑβδομάδες
καὶ στὴ «Χαραυγή», τὴν ὁποῖαν οἱ ἀναγνώσται
τῆς βλέπουν σὲ ἄλλη σελίδα.

Τὰ πρωτότυπά του ἔργα, ἐκτὸς ἀπὸ ὀλίγα, τὰ
κρατοῦσεν ἀδημοσίευτα περιμένοντας τὴν κατάλ-
ληλη περίσταση νὰ τὰ ἐκδώσῃ μονομιᾶς σὲ ἰδι-
αιτέρα συλλογὴ. Μὰ ἡ μαύρη μοῖρα ποῦ ἔμασ-
σοῦσε σιγανὰ καὶ σιωπηλὰ τὴ δυστυχημένη του
ζωή, συνεπῆρε μαζί τῆς καὶ τὸ ὠραιότερο αὐτὸ
ὄνειρό του, κούφιο καὶ ἀπραγματοποίητο.

Σ. Ψ.

— Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἐβδομάδος ἀρχίζουν ἐν τῇ
πόλει μας αἱ παραστάσεις τοῦ ἀριστα κατηρημένου
δραματικοῦ θιάσου Γ. Γεννάδη-Αἰκ. Βερόνη. Οὐδεμία
ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ἡ ἀξ. Διεύθυνσις μὲ νέα καὶ
ἐκλεκτὰ ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς παρουσιάσῃ, θέλει ἰ-
κανοποιήσῃ ὅλους τοὺς φίλους τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς.

— Εἰς τὸ προσεχὲς φυλλάδιον τῆς «Χαραυγῆς» θὰ
δημοσιευθῇ μία λαμπρὰ μελέτη περὶ «Σαπφούς» γρα-
φεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Κων)πόλει καθηγητοῦ τῆς Ροβερτείου
Σχολῆς κ. Μ. Γ. Μιχαηλίδου.

— Δίαν προσεχῶς θὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐκδίδεται ἡμερησίᾳ
ἐφημερί; πολιτικὴ, φιλολογικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ὑπὸ
τὸν τίτλον «Νέαι Ἰδέαι» μὲ διευθυντὴν καὶ ἰδιοκτήτην
τὸν γνωστὸν ἐν Κων)πόλει βιβλιοκδότην κ. Περ. Ἀγ-
γελίδην, δ. φ. καὶ ἀρχισυντάκτην τὸν γνωστὸν ἐπίσης
λόγιον καὶ δημοσιογράφον κ. Χ. Χρηστοβασίλην.

Μόνος ἀντιπρόσωπός μας ἐν Κων)πόλει ὁ
κ. Νίκος Καστρινός, Galata, Poste Russe.

Ἐπεύθυνος: Μ. Σ. Βάλλης.